

Utorak, 20. septembar 2005.

Svedok Vojislav Šešelj

Svedok Božidar Delić

Otvorena sednica

Optuženi pristupio Sudu

Početak u 9.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs (Nice), izvolite.

TUŽILAC NAJS: Pre nego što započne dodatno ispitivanje, tražim dozvolu da ponovi unakrsno ispitujem, kako bih ovom svedoku postavio samo još nekoliko pitanja. Dozvolite mi da vam objasnim kontekst. Sa svedocima ove vrste uvek postoje faktori van unakrsnog ispitivanja i kao što sam i prošle nedelje objasnio, uvek postoje stvari koje ne mogu da obradim zato što nema dovoljno vremena. I sada kada ponovo pogledam stvari, čini mi se da postoje tri teme o kojima mislim da bi trebalo da postavim jedno ili dva pitanje. Mislim da bi bilo fer prema svedoku da mu dam mogućnost da iznese ono šta želi o tim temama i da objasnim koja je teza Tužilaštva o tim temama. Objasniću o čemu se radi. Prvi sastanak svedoka sa optuženim, ponajviše šešeljevaca za koje je on rekao da je uvek bilo prikladno i dolično i logori za obuku, Bujanj potok i Golubić. Sve su to vrlo kratke teme. Pre nego što zamolim Pretresno veće da donese odluku po tom mom zahtevu, dozvolite mi da kažem još i sledeće. Ovaj svedok je izneo niz komentara na račun svedoka koji su svedočili u ovom Predmetu: Vasiljević, Dulović, Anastasijević i tako dalje. Sve to šta je on rekao o tim svedocima, ti svedoci nisu imali prilike da čuju dok su ovde svedočili. Ponekad smo mogli da dobijemo reakcije svedoka, međutim, zbog nedostatka vremena, mi nismo sve te reakcije mogli

u potpunosti da istražimo. Ja sada u vezi s tim nameravam da njihove odgovore uvrstim u spis, a u obliku izjava po Pravilu 92bis, kao repliku. Na primer, navodi izneti protiv Vasiljevića su veoma ozbiljni. Međutim, oni njemu nisu detaljno izneti. Čini mi se da prilikom unakrsnog ispitivanja te stvari zapravo nisu uopšte iznete i mislim da bi Pretresno veće u nastavku suđenja moglo da odluči da bi bilo dobro da ima taj materijal u formi replike. To je, dakle, deo te teme, međutim moj se zahtev odnosi na nekih pet, šest pitanja. U vezi s tim trebalo bi da se pogleda i jedan odlomak iz knjige ovog svedoka. Mislio sam da sam taj odlomak prošao sa ovim svedokom, a kažu mi da nisam. Ipak, neće da mi treba mnogo vremena.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Razmotrićemo to.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li imate neki komentar?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne, nemam ništa protiv toga da gospodin Najs postavi pitanja koja je propustio u unakrsnom ispitivanju.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Gospodine Najs, onda ćemo da vam dozvolimo.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Biću zaista vrlo kratak. Prvo molim da pogledamo jedan dokument. To je deo kopije knjige ovog svedoka. Gospodine Šešelji, to se odnosi na vaš iskaz o vašem prvom susretu sa optuženim. Vi ste rekli da je to bilo 1992. godine, u aprilu ili maju. Rekli ste da je to bio sasvim formalni sastanak i sada bih želeo da pogledamo ovaj odlomak iz vaše knjige "Srpski bračni par Čaušesku (Ceausescu)". To je objavljeno 1995. godine. Sada pogleda-

jte stranicu 158 u originalu. Vidimo dva označena pasusa, a na engleskom je to ... Da, za prevodioce to je 46d. Dakle, vidite ova dva označena pasusa. U prvom piše: "Milošević je ustao i rekao: 'Čast mi je da se s vama upoznam'. Ja sam sa svoje strane izgovorio: 'Poštovanje, gospodine predsedniče'. Rukovali smo se i ja sam odmah krenuo dalje". A zatim nešto niže na ovoj istoj stranici opisuje se ovaj isti događaj, a za koji vi kažete da se odigrao u maju 1992. godine i tu piše: "Milošević me je zamolio da mi još intenzivnije organizujemo slanje dobrovoljaca preko Drine, obećavajući, sa svoje strane, adekvatnu pomoć u oružju, uniformama i prevoznim sredstvima. Po tom pitanju saradnja je besprekorno funkcionisala sve do septembra 1993. godine". Gospodine Šešelji, da li je istina da vaš prvi sastanak sa ovim optuženim nije bio tek formalni sastanak, nego da je on tada od vas zatražio da šaljete dobrovoljce, a da će on da obezbedi oružje?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, gospodine Najsi, vi niste razumeli ni sami tekst ovde. Ovde je reč o dva susreta. Prvi je susret ovaj koji sam detaljno opisao u aprilu 1992. godine na sednici Narodne skupštine, na kojoj je prisustvovao gospodin Milošević. Sedeo je u prvoj klupi kad sam ja naišao. To je ostalo samo, zaista, rukovanje. Međutim, ovde ima jedna napomena koju ste vi izbegli da pročitate. Odmah se nastavlja u produžetku ovoga šta ste pročitali: "I članovi Socijalističke partije Srbije, čak iz najbližeg rukovodstva, bili su ubeđeni da se već odavno uveliko sastajemo i da sve političke poteze povlačim u neposrednom dogovoru sa njihovim liderom". Vidite, ovde je reč o jednoj mistifikaciji. Ovo je zaista bilo mišljenje u javnosti. Na tu temu su pisale mnoge novine, uglavnom one opozicione režimu. A svi ti zaključci su izvlačeni iz jedne činjenice da sam ja izborom za narodnog poslanika, kao jedini poslanik Srpske radikalne stranke u Narodnoj skupštini bukvalno u verbalnim duelima rasturio celokupnu prozapadnu opoziciju. E to je ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. U redu. Stanite ovde. Mi, naravno, možemo da prevedemo ceo taj pasus, međutim čak i ako je vaš prvi susret bio u aprilu ili maju, negde piše da je to 1991. godine, a negde 1992. godina, ali ostanimo, dakle, kod 1992. godine, da li je tačno da

je na tom prvom sastanku od vas zatraženo da pošaljete dobrovoljce, a da će oni da dobiju uniforme, oružje i transport?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, to nije tačno, jer na tom sastanku smo razgovarali samo o predstojećim saveznim izborima. Međutim, vi ste morali Pretresnom veću dati kompletnu informaciju. Šta predstavlja ovaj tekst, prvo. Pogledajte naslov ovog teksta. U naslovu stoji: "Svaku noć sanjam kako na Dedinju streljaju Slobu i Miru i kako Desimira Tošića proždire divlji vepar". Ovo je tekst koji sam ja napisao u zatvoru, u Centralnom zatvoru u Beogradu u toku četvoromesečne robije i ilegalno ga izneo iz zatvora i objavio u novosadskom "Svetu". I, gospodo sudije, ja insistiram da se uvodni deo ovog mog teksta pročita, pa će sve biti jasno. To je pola strane, gospodine Robinson, ako nemate ništa protiv. I sve će biti jasno.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, što se mene tiče ja sam postigao ono šta sam hteo, a to je da ono šta ovde piše bude zabeleženo. Druge stvari možda mogu da se obrade u dodatnom ispitivanju. Ja, naravno, nemam ništa protiv toga da se prevede ceo pasus na čemu svedok insistira.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, nećete sada to da čitate. Optuženi o tome može da vas pita u dodatnom ispitivanju.

TUŽILAC NAJS: Hvala. Gospodine Šešelj, druga stvar o kojoj želim da vas pitam je sledeća ... U stvari, prvo molim da se ovaj dokument uvrsti u spis.

SUDIJA ROBINSON: Da.

sekretar: To će da nosi broj 920.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Druga stvar o kojoj želim da vas pitam je sledeća. Vi ste uopšteno govorili o ponašanju šešeljevaca. Svedok pred ovim Sudom, C-057, pripadnik JNA, borio se zajedno sa vašim ljudima i u svom iskazu je rekao sledeće, ja ću to ukratko da

prepričam. Rekao je da oni nisu priznavali autoritet i ovlašćenja komandanata, da su bili banda, da su pljačkali u Lušču, da je jedan od njih zatvoreniku otsekao uši u Lušču i nešto kasnije, u vezi sa Vukovarem i u vezi sa predajom skloništa "Borovo-komerca" rekao je da su Šešeljevci odsecali prste na leševima kako bi pljačkali nakit i da su vadili zube iz usta. Isto tako, na toj lokaciji su viđeni kako tuku druge ljude. Prema tome, to su navodi izrečeni konkretno protiv šešeljevaca od strane svedoka C-057. Da li imate neki komentar u vezi s tim? Možete li da nam kažete da li su ti navodi tačni? Da li mogu da budu tačni?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To su najodvratnije izmišljotine kojima, inače, pribegavaju mnogi vaši lažni svedoci. Mene su članovi mog stručnog tima upozorili, pošto ja ovde na snimku nisam imao jasno pred sobom, onaj navodni vojnik JNA koji vam je davao izjavu na snimku koji je prikazivan i govorio o Karlobag – Ogulin - Karlovac - Virovitica granici ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Šešelj, gospodine Šešelj, pre nego što kažete bilo šta što bi moglo, bilo namerno, bilo nenamerno, drugima da omogući identifikaciju ovog svedoka ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, čuli ste to. Radi se o zaštićenom svedoku. Ne smete da kažete ništa što bi moglo da otkrije njegov identitet.

ADVOKAT KEJ: Ja mislim da svedok sada govori o video snimku od prošlog petka, snimku iz Vukovara.

SVEDOK ŠEŠELJ: Meni ne bi palo ni na kraj pameti da vam otkrivam te zaštićene svedoke, niti ja znam ime tog svedoka. Taj svedok je za mene samo šifra i ništa više i ja tvrdim da je njegovo svedočenje lažno. To što tvrdim da mu je lažno svedočenje, ne znači odmah da će ga cela Srbija prepoznati kao lažova i reći: "To je sigurno taj, znamo ga, sve laže, najstrašnije stvari laže". Drugo, vojnik koji je ovde prikazivan ima burmu na levoj ruci. Burma je prsten koji simbolično pokazuje da

je neko u braku. Žena ili muškarac da su oženjeni ili udati. Kod pravoslavni Srba to se uvek, u svakom slučaju, nosi isključivo na desnoj ruci. To što je taj vojnik nosio na levoj ruci, govori da nije pravoslavni Srbin, da je katolik ili nešto treće. I drugo, apsolutno je nemoguće da je neka jedinica JNA marširala na onaj način kroz Vukovar posle oslobođenja Vukovara, osim ako je to neko improvizovao za svrhe snimanja televizijskom kamerom. To hoću da vam kažem. Drugo, ako je tačno da su nekome odsečene uši, a taj čovek preživeo odsečenih ušiju, onda je najlakše naći tog Hrvata ili Muslimana kome su navodno šešeljevci odsekli uvo i dovesti ga u sudnicu i pokazati i on da kaže: "Uši mi je odsekao taj i taj". To su izmišljotine da su leševima otkidali prste. Pa znate, kad su vršene ekshumacije leševa, moglo se utvrditi ima li nekih leševa kojima prsti nedostaju. I da su vadili zube ... Znate, to su sve priče koje datiraju iz Drugog svetskog rata. To su ustaše radile Srbima u Drugom svetskom ratu ...

prevodioci: Molimo da govornik govori sporije radi prevodilaca, a u korist svih.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Šešelji. Prevodioci vas mole da sporije govorite zbog svih u sudnici koji slušaju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Jedno objašnjenje. Kad kažete: "Taj čovek je nosio burmu na levoj ruci", je li to onaj koji je govorio na engleskom ili neki drugi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je onaj vaš navodni četnik koji je govorio engleski.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, svedok je povezao ono šta govori C-057 sa onim šta smo videli na ekranu, ali nije odgovorio na moje pitanje, iako sam mu dao priliku za to. Moje poslednje pitanje se odnosi na dva logora za obuku, gde su, prema vašim rečima, obučavani vaši ljudi: Bubanji Potok i Golubić. Tačno je da Bubanji Potok nikad nije bila lokacija JNA nego Državne bezbednosti u okviru MUP-a, zar ne? A Golubić u Kninu je bio logor za obuku gde je funkcionisao

kapetan Dragan. Prema tome, nijedna od tih lokacija, u stvari, nije logor za obuku JNA, zar ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To vam nije tačno. Prvo, u Bujanj Potoku, koliko ja znam, nikave obuke nije ni bilo. Bujanj Potok je isključivo kasarna JNA. To je bilo zborna mesto za dobrovoljce Srpske radikalne stranke. Tamo su dobrovoljci dolazili, dobijali ratni raspored, uniforme, često i naoružanje, ali ne uvek i onda odvoženi na front gde je bilo najpotrebnije. A što se tiče logora u Golubiću, logora za obuku, ja mislim ... Ja nikada nisam bio tamo, ali mislim da to nije bilo u okviru JNA, nego u okviru policije Srpske Krajine. Ali nije mi baš pouzdana informacija, jer znam da su oficiri JNA bili mnogo protiv kapetana Dragana zbog njegovih bombastičnih izjava u javnosti, da je pokušavao da im se meša u posao i kapetan Draga je, na zahtev oficira JNA, oteran iz Knina pre nego što su završena borbena dejstva. On se naknadno vratio u novembru mesecu da bi obarao Milana Babića.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, uradio sam sve šta sam želeo

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Odgovorio sam na vaše prvo pitanje da je potpuna izmišljotina izjava vašeg svedoka, kako rekoste, C-057, apsolutna gnusna izmišljotina.

TUŽILAC NAJS: Hvala. Mislim da sam izneo sve šta sam hteo i sada bih želeo da spomenem samo još jednu stvar. Pretresno veće je videlo veći broj inserata iz intervjua koji je ovaj svedok dao autorima emisije "Smrt Jugoslavije" (The Death of Yugoslavia) i, kao što znate, većina tih inserata nisu ušli u samu emisiju, nego je to deo originalnog intervjua. Ceo transkript razgovora sa ovim svedokom je dostupan, kao i ceo snimak. Mi znamo, naravno, da transkript koji su napravili autori emisije, da bi trebalo da se prevede još jednom, pre nego što bude prihvatljiv da se ovde uvrsti u spis. I mi, budući da smatramo da bi to moglo Pretresnom veću da bude od pomoći, tražim da se ceo transkript uvrsti u spis, ali, naravno, tako da ga prevede naša prevodilačka služba ovde. Ja sam, naravno, pokušao da ukažem na neke konkretne stvari iz tog intervjua, ali će, verovatno, da bude i drugih stvari u inter-

vjuu koje mogu da nam budu od vrednosti i zato smatram da bi cela traka, obzirom da je veliki broj delova već uveden u spis, mogla da vam bude od pomoći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson (Robinson).

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mislim da je ovaj zahtev neprihvatljiv. Naime, gospodin Najs je imao mogućnost da svedoku pokaže delove koje smatra relevantnim, a svedok, i to je, onda, fer prema svedoku, ima mogućnost da to objasni i da odgovore. Sad gospodin Najs traži da se uvede transkript intervjuu koji nije prikazan svedoku i na koji svedok nema mogućnosti da da odgovore, niti da da bilo kakvo objašnjenje. Smatram da je to neprihvatljivo. Ako gospodin Najs želi da uvodi još neke delove transkripta, neka izvoli, neka ih prikaže svedoku i neka ga pita. Jer postavlja se pitanje, a što je uopšte prikazivao delove transkripta ako uopšte nije očekivao odgovore od svedoka. Ali njega odgovori, izgleda, ne zadovoljavaju, ne sviđaju mu se i onda sad pokušava da unese transkript, ne pružajući svedoku mogućnost da odgovori na ono šta on pokazuje. To je krajnje nekorektno. Ja se protivim uvođenju bilo čega što nije prikazano svedoku.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, mi smatramo da imate pravo. Prema tome, odbijamo taj zahtev.

TUŽILAC NAJS: Želio bih samo da se zahvalim Pretresnom veću što su mi dozvolili da postavim dodatna pitanja.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Gospodine Miloševiću, možete da nastavite sa vašim dodatnim ispitivanjem. Moram da kažem, gospodine Miloševiću, da sam shvatio da gospodin Delić nestrpljivo čeka u predvorju kako bi mogao da nastavi sa svojim svedočenjem.

DODATNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da i ja sam to shvatio. Ja ću se truditi da budem što ekspeditivniji. Na žalost, ja imam još nekoliko pitanja koja ne mogu da zaobiđem. Gospodine Šešelji, vi ste ovih dana, pa uključujući i jutros, dali objašnjenja razloga i oštine sadržine vaših izjava protiv mene i moje supruge. Na to se neću vraćati, jer smatram da ste dovoljno objasnili. Moje pitanje glasi. Imajući, dakle, u vidu sve te vaše izjave u svim onim godinama koje ste vi sami naveli i koje je navodio i gospodin Najs. Moje pitanje glasi: o kakvim se odnosima između nas radi, o kakvim odnosima govore te izjave i napadi? Da li su tako zaoštreni odnosi između nas, o kojima je gospodin Najs ovde danima iznosio dokaze, dozvoljavali da mi budemo u bilo kakvoj vezi ili u bilo kakvoj vrsti sprege i konspiracije ili su isključivali takvu mogućnost?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Apsolutno su isključivali takvu mogućnost. Naši odnosi od polovine 1993. godine, cele 1994. godine, 1995., 1996., 1997. godine su odnosi krajnjeg i otvorenog neprijateljstva i stalnih sukoba u kojima nisu birana sredstva. Naravno, vi lično niste učestvovali u tim sukobima. Izbegavali ste to. I mislim da mi nikad ni ime tih godina u javnosti niste pomenuli, ali zato su vaši ljudi učestvovali, ljudi iz vaše partije, visoki funkcioneri, u tom sukobu i ja sam, zapravo i preko njih gađao vas, kao partijskog lidera i čelnika režima. Apsolutno je nemoguća bilo kakva sprema između nas, jer se do aprila 1992. godine apsolutno nismo ni poznavali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste maločas citirali ovaj deo, podatak koji gospodin Najs nije ni citirao, u kome se govori da su i članovi Socijalističke partije, čak i najbližeg rukovodstva, bili ubeđeni da se već odavno uveliko sastajemo i tako dalje, ali niste citirali i kraj pasusa, poslednju rečenicu koja kaže: "A zapravo nikakvih ni posrednih kontakata nije bilo" ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... čak ni posrednih kontakata nije bilo.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Apsolutno nikavih kontakata, međutim bila je jedna intriga 1991. godine, kada sam ja ubedljivo pobedio na izborima, dopunskim izborima za Narodnu skupštinu u Rakovici, osvojivši više glasova nego svi ostali kandidati zajedno. Tu je bio kandidat iz vaše partije na drugom mestu, kandidat iz Demokratske partije, jedan od najvećih srpskih književnika svih vremena, Borislav Pekić, na trećem mestu, kandidat Srpskog pokreta obnove na četvrtom mestu i tada su moji politički protivnici širili intrigu kroz medije da je vašoj partiji zapravo odgovarala moja pobjeda na rakovičkim izborima i da joj je odgovarao moj obračun sa prozapadnom opozicijom. Mogao je vašoj partiji odgovarati moj obračun sa prozapadnom opozicijom, ali joj nije mogla nikako odgovarati moja ubedljiva pobjeda nad vašim kandidatom. Jednostavno niste imali kandidata protiv mene. Da ste Borisava Jovića kandidovali i njega bih potukao ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Šešelji. Dakle, vrlo ste jasno odgovorili na to da li je to moglo da bude ... Da li su ti odnosi mogli da budu osnova za bilo kakavu našu saradnju ili, naprotiv, da su isključivali takvu mogućnost. Rekli ste da su isključivali takvu mogućnost ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, molim vas da ne iznosite komentare. Jednostavno postavite pitanje svedoku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, da li je, iznoseći tokom više dana ovakve vaše izjave gospodin Najš, zapravo, rušio svoju tezu o udruženom zločinačkom poduhvatu između nas ili je on možda tu tezu na taj način ojačao?

SUDIJA ROBINSON: Ne. Prekinuo sam pitanje. Vi znate razlog zbog kog sam vas zaustavio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Problem je, gospodine Robinson, ne može i jare i pare i da pokazuje kako me Šešelj napada, a i da dokazuje kako smo mi u nekakvoj konspiraciji. To ne može nikako. Ne može da stane u pamet ni jednog čoveka i to najpogrdnijim rečima.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pametno koristite svoje vreme, bez komentara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, gospodin Najs je izneo tvrdnju da ste vi bili, kako je sam rekao, u mojoj milosti i da ste imali širok pristup medijima. Recite, gospodine Šešelj, da li ste vi do onog vašeg pojavljivanja u svojstvu predsedničkog kandidata na izborima 1990. godine, imali neki širok pristup medijima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Tokom cele 1990. godine apsolutno nikavog pristupa nisam imao nijednoj televiziji i prvi put u predizbornoj kampanji ja uopšte gostujem na državnoj televiziji ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... dakle, ono šta je bilo pod kontrolom vlasti, meni je bilo apsolutno nedostupno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste se prvi put pojavili na državnoj televiziji kada ste u svojstvu predsedničkog kandidata dobili vreme koje je propisano pravilima predsedničkih izbora, da dobije svaki kandidat za svoje predstavljanje?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Koje nikako državna televizija nije mogla izbeći. Ali desetak dana pre toga ja izlazim iz zatvora. Ja sam se iz zatvora kandidovao za predsednika republike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Moje pitanje je da li su svi predsednički kandidati imali jednako pravo na televizijsko predstavljanje u emisiji slične vrste ili ste možda na tom planu vi bili privilegovani?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Svi predsednički kandidati, a bilo ih je, koliko mene sećanje služi, više od 20. Imali su tačno po sat vremena na državnoj televiziji, a redosled pojavljivanja je žrebom određivan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je, većina bar, glasača u Srbiji pre tog vašeg predizbornog predstavljanja uopšte imala priliku da se bliže upozna sa vašim političkim stavovima i programom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Većina glasača je mogla da čita u dnevnoj štampi o nekim incidentnim situacijama koje su dovodile do mog hapšenja. Te 1990. godine hapšen sam jedno petnaestak puta, a tri puta osuđen na kaznu zatvora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Šešelj, na pitanje gospodina Bonomija (Bonomy) da li ostaje pri tvrdnjama iz sve tri ove takozvane optužnice da je svaki od optuženih ili svaki od učesnika u navodnom udruženom zločinačkom poduhvatu, tom poduhvatu doprinomio delujući sam ili u sprezi međusobno i sa drugim znanim i neznanim licima, gospodin Najs je rekao da ostaje pri tvrdnji da smo delovali u sprezi, a ne sami, koliko sam ga ja razumeo. A ako ga nisam dobro razumeo, može da me ispravi. Uostalom, postoji transkript. Dakle, ne delujući sami, nego delujujući u sprezi.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je apsolutno nemoguće. Znete, sprega je po definiciji ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sačekajte, sačekajte, molim vas, samo da razjasnimo jednu stvar. E sada, u vezi s tim, pošto je on to odgovorio na pitanje gospodina Bonomija i rekao da on ostaje samo pri tome da smo delovali u sprezi. On pod "svakim" od optuženih u optužnici, na primer, u paragrafu 16 kosovske optužnice piše reč "počiniti" i tako dalje, da ne citiram sada, da ne gubim vreme, piše: Slobodan Milošević, Milan Milutinović, Nikola Šainović, Dragoljub Ojdanić, Vlajko Stojiljković ...

prevodioci: Molimo da čitate sporije.

SUDIJA ROBINSON: Usporite, gospodine Miloševiću, zahtevaju prevodioci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto je, dakle, gospodin Najs navode iz ove optužnice sveo na delovanje u sprezi, molim vas da mi kažete da li smo, po vašim saznanjima, ja i preostala četiri navedena lica, dakle Milutinović, Šainović, Ojdanić i Stojiljković bili u nečemu što bi se moglo nazvati "spregom", bez obzira da li se radi o vršenju legalnih aktivnosti ili zločina? Dakle, da u tome postupamo u vezi rešavanjem kosovsko-metohijske krize u suprotstavljanju terorizmu i agresiji? Da li su to bile naše funkcije i ustavom i zakonom predviđena prava i obaveze ili neka konspiracija sprege i tajnih planova?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa apsolutno je tu sprege nemoguća. Sprega se pojavljuje tamo gde se radi nešto ilegalno ili polulegalno, nešto gde nisu stvari sasvim moralno čiste i tako dalje. A u ovom slučaju, nosioci najviših državnih funkcija bili su na istim ili sličnim zadacima i njihove funkcije su ih naterale na saradnju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E da li vi imate neposredna saznanja o tome kako je svaki od nas, dakle da ih ne nabarajam ponovo sve ove koje je nabrojao gospodin Najs i ja, kako je svaki od nas došao na funkciju sa koje je postupao?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Izborima ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dovoljno ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... na neposrednim ili parlamentarnim ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ...ali svi su na funkcije došli isključivo izborima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Koja je ovlašćenja, to jest prava i obaveze svaki od nas imao na tim funkcijama i da li je, po vašim saznanjima, bilo ko od nas postupao izvan tih ovlašćenja, da

li ih je prekoračivao, zaobilazio, koristio se njima na nedozvoljen način?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Apsolutno nema nijednog dokaza o prekoračenju ovlašćenja bilo kog od najviših državnih funkcionera čija ste imena naveli. Nema nijednog dokaza da je neko svoje funkcije i ovlašćenja koristio na nezakonit način i nema nijednog dokaza za eventualnu zloupotrebu ovlašćenja. Svi ti ljudi su obavljali svoje nadležnosti u skladu sa ustavom i zakonom i da nisu obavljali tako, činili bi krivično delo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pa sad, gospodine Šešelji, ako smo postupali u okvirima ustavnih i zakonskih ovlašćenja koja su nam pripadala na funkcijama, na koje smo došli na demokratski i legalan način, o kakvom se zločinačkom udruživanju i sprezi može raditi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa, po mišljenju pisaca ove optužnice, ako Srbi pokušavaju da brane svoju zemlju i svoj narod, onda čine zločin, a njihova organizovana odbrana svoje zemlje i svog naroda je zločinačka organizacija *a priori*. Tako ja to shvatam. Srbi nemaju pravo da se brane, Srbi nemaju pravo na opstanak svoje države, svoga naroda, nemaju pravo da se zaštite od zločina i slično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi sad, gospodine Šešelji, da li izraz, sad ću vrlo precizno da vam postavim pitanje o kojim se izrazima radi, da li izraz “u sprezi sa”, kao jedan izraz i izraz “u dogovoru sa” po vama imaju isto značenje u srpskom jeziku?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Na srpskom jeziku je veoma različito značenje izraza “u dogovoru” i izraza “u sprezi”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E ja vam postavljam to pitanje zato ... Verovatno znate da su ovde zvanični jezici engleski i francuski za autentične dokumente koji se ovde daju. Ovde, dakle, u engleskom se kaže “*in concert with*” (u dogovoru sa), a u francuskom se kaže “*de conser*” (u dogovru sa), dakle i u jednom i u drugom jeziku se to kaže. U hrvatskoj i bosanskoj optužnici prevode se izrazima “u dogovoru

sa" a u kosovskoj "u sprezi sa". Dakle iste reči upotrebljene i u francuskom i u engleskom se upotrebljavaju u raznim optužnicama kao "sprega" i kao "dogovor".

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ovo su pitanja koja se odnose na prevod. Ja ne shvatam kako ta pitanja mogu da se postave ovom svedoku. Takva pitanja ne treba da se raspravljaju sa ovim svedokom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja pitam svedoka zato što mora i meni, a i njemu kad mu postavljam pitanje, da bude jasno o čemu se radi. On je odgovorio na pitanje da "u sprezi" i "u dogovoru" ne može da bude isto. A sada vas pitam, dakle ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, vi se sada približavate tome da svedoka počnete da pitate o pravnim pitanjima. To su pitanja o kojima odlučuje Pretresno veće. Vama nije dozvoljeno da svedoku postavljate pitanja na koja će samo Pretresno veće, na kraju, morati da odgovori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, da li ste vi učestvovali u nekom dogovaranju sa mnom i drugim licima koja se u tom papiru navode, odnosno dogovorima bilo koje vrste, a posebno onima o ostvarivanju navodnog cilja udruženog zločinačkog poduhvata? Dakle pitanje je direktno i odnosi se na vas.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Za sve vreme rata, gospodine Miloševiću, imali smo skoro svakodnevne konsultacije. Možda smo se najmanje tri puta nedeljno susretali, ali nikada predmet naših razgovora, konsultacija i dogovora nije bilo zasnovano na nameri da se izvrši bilo kakvo krivično delo. To odgovorno tvrdim. Svi naši dogovori su bili da se ojačaju napori u cilju odbrane zemlje, ekonomska moć zemlje, da se zaštiti socijalni standard stanovništva u ratnim uslovima, da se obezbedi snabdevanje strujom, vodom, da se pruža hitna medicinska pomoć i tako dalje. I sve je to vrlo dobro funkcionisalo. U ratnim uslovima to je sve mnogo bolje funkcionisalo nego u mirnodop-

skim, što govori koliko je bio visok stepen naše organizacije. Ali nikakve organizacije zločinačkog karaktera nije bilo. Ja sam svedok da ste više puta insistirali da se strogo poštuju zakonski propisi, da se zaštite civili bilo kojoj nacionalnosti da pripadaju i da se spreče bilo kakva krivična dela u ratnim okolnostima. I svi koji su imali s vama kontakte tih ratnih dana, jedino ovako kao ja mogu posvedočiti. Nema drugog načina, nema druge mogućnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, pošto me gospodin Najs optužuje da sam delovao u sprezi ili dogovoru, na kraju krajeva, da to sada apstrahujemo, sa nekim poznatim licima čija imena nisu navedena, on kaže "znamim i neznamim", poznatim i nepoznatim, smatram da je dužan da mi obelodani o kojim se to licima radi da bih ja znao kako da na ta pitanja odgovorim. To njemu nije teško, čim kaže da su to poznata lica. A što se tiče nepoznatih lica koje on pominje, molim da mi vi objasnite kako da se branim od optužbi ako, ne samo ja da ne znam s kim to sam navodno delovao, nego očigledno ni gospodin Najs ne zna s kim sam ja to delovao, pa govori o nepoznatim licima. To objašnjenje očekujem od vas. A što se tiče onih poznatih ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, radi se o tradicionalnom načinu sastavljanja optužnica, kada se govori o znanim i neznanim osobama. Sve zavisi od toga šta će da proizađe iz dokaza. Mi ćemo dokaze na kraju da sagledamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najs je

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, gospodin Najs je ovde ustvrdio da je termin "Dubrovačka Republika" uzet iz terminologije koju su upotrebljavale srpske vlasti, pa onda se pozvao na

svedočenje Pere Poljanića, nekadašnjeg gradonačelnika Dubrovnika u čijem transkriptu ne stoji da su to upotrebljavale srpske vlasti. Dakle, da li su ikada srpske vlasti upotrebljavale termin "Dubrovačka Republika"?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, taj termin je pominjala samo opozicija u želji da dođe do obnove Dubrovačke Republike. Nijedan funkcioner srpske vlasti nikada nigde nije izrekao te dve reči, "Dubrovačka Republika". Nikada i nigde.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vama skrećem pažnju, gospodo, da je i u saslušanju gospodina Poljanića, on govorio o tome da je na čelu tog odbora Dubrovčana koji su formirali Odbor za Dubrovačku Republiku bio, inače, Hrvat koji se zvao Aco Apolonijo i koji je bio dugo godina javni tužilac u Dubrovniku.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja bih vas ispravio, gospodine Miloševiću, ja sam ubeđen da je taj Aco Apolonijo bio Srbin katolik, a ne Hrvat ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro gospodine Šešelj ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... kao i svi stari Dubrovčani i sve stare dubrovačke porodice su katoličke, ali srpske i ponosne na svoje srpstvo. Njima su posle hrvatstvo nametnuli na silu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelj, kada govorite o opoziciji da su oni koristili termin "Dubrovačka Republika", da li tu mislite i na sebe, odnosno na Srpsku radikalnu stranku?

SVEDOK ŠEŠELJ: Kako da ne, gospodine Bonomi, mislim na sebe i ja sam to već potvrdio ...

SUDIJA BONOMI: Hvala.

SVEDOK ŠEŠELJ: A kad ste me već pitali, ostao sam vam dužan odgovor od prošlog puta ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelji, ovaj odgovor mi je dovoljan. Puno vam hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle ovo šta ovde kaže, šta je rekao gospodin Najs: “‘Dubrovačka Republika’ je termin koji je upotrebljavala srpska vlast” nije tačno. To čak nije ni Pero Poljanić rekao. Vi ste ovde govorili, gospodine Šešelji, o razlici između Jedinice za specijalne operacije MUP-a Srbije koju su nazivali “Crvenim beretkama” i koja je osnovana 1996. godine i drugih jedinica koje su, takođe, nazivane Crvenim beretkama, od kojih je jedna formirana u Krajini 1991. godine. Da bih proverio ono šta ste vi govorili, ja ću vam pročitati deo transkripta sa saslušanja svedoka Dragana Vasiljkovića, kapetana Dragan, ovde ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, koja je svrha čitanja tog dela? Koje pitanje želite da postavite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Želim da postavim gospodinu Šešelju pitanje da li se njegovo objašnjenje, inače onog citata kojim se gospodin Najs često služi, citata Franka Simatovića sa proslave 1997. godine, poklapa sa onim objašnjenjima koje je dao kapetan Dragan ovde. Mislim da je to vrlo bitno.

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Šešelji ne može da odgovori na tu vrstu pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vasiljković je upravo ovde u objašnjavanju rekao isto ono šta je gospodin Šešelji ovde objasnio, o nasleđivanju tradicija, o objašnjenjima koja je davao, koja su njemu poznata i tako dalje.

SUDIJA ROBINSON: Na Pretresnom veću je da odluči o tim stvarima. Nije na gospodinu Šešelju. Gospodin Šešelj je ovde u svojstvu svedoka, a ne u svojstvu sudije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ga upravo pitam da li se njegova saznanja poklapaju da saznanjima koje je čovek koji je bio tamo na licu mesta i govorio o tome, ovde izneo.

SUDIJA ROBINSON: Ne, gospodine Miloševiću, nećemo da dozvolimo to pitanje. Objasnio sam zašto. Postavite neko drugo pitanje, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Tokom unakrsnog ispitivanja, gospodine Šešelji, bilo je reči o ustaškim zločinima. Vi ste govorili o ustaškim zločinima iz Drugog svetskog rata i o genocidu nad Srbima u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. I pitani ste čak i od članova Pretresnog veća da razjasnite neke pojmove. Evo, ja ću vam citirati navod "Vizentalovog centra" (Simon Wiesenthal Center) koji za ustaški koncentracioni logor "Jasenovac" kaže sledeće: "Jasenovac je bio najveći logor u Hrvatskoj ..."

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, kako glasi pitanje koje želite da postavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to približno identično sa objašnjenjem koje ste vi dali u unakrsnom ispitivanju gospodinu Najsu? Naime ...

SUDIJA ROBINSON: Ne. Ne, gospodine Miloševiću. Sada ste na osetljivom terenu. Ne obavljate dobro svoj zadatak u dodatnom ispitivanju. Glavna svrha dodatnog ispitivanja je da se rehabilituje vaš svedok zbog onih mesta na kojima je njegovo svedočenje ili njegova pouzdanost kao svedoka unakrsnim ispitivanjem narušena. Dodatno ispitivanje nije prilika da se još jedanput prođe kroz neke stvari i da se ponovo iznesu teze Odbrane. Dodatno ispitivanje mora

da bude direktno vezano za stvari koje proizlaze iz unakrsnog ispitivanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, mislim da direktno proizilazi iz unakrsnog ispitivanja i onoga šta je pitao gospodin Najš, a i ono šta ste vi postavljali u vezi sa ustašama i definicijom ustaša, jer je gospodin Najš u nekim svojim pitanjima identifikovao ustaše i Hrvate, a gospodin Šešelj veoma jasno postavljao razliku između ustaša i Hrvata. Dakle želim da ga pitam da li je to pojam koji je i on ovde ... To osnažuje njegovo svedočenje ako mu citiram pojam koji je sadržan u dokumentima "Vizentalovog centra". Dakle, osporava ono šta govori gospodin Najš, a osnažuje ono šta govori gospodin Šešelj.

TUŽILAC NAJŠ: Ne vidim kako sada možemo da slušamo kvazi-ekspertizu. To treba da se zaustavi.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, neću da dozvolim to pitanje. Postavite drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, gospodine Robinson. Gospodin Najš je optužio gospodina Šešelja da je on izazivao mržnju i da su reagovanja Srba u Krajini 1990. godine i 1991. godine bile posledica njegovih govora ili govora sličnih političara, srpskih, iz Beograda, a ne realnog straha koji je tamo postojao. Prema tome, da bih mu postavio to pitanje, nadam se da to bar nećete osporiti, ja ću da vam pročitam, pošto je gospodin Šešelj o tome govorio šta je ovdašnji svedok Dejvid Oven (David Owen) u svojoj knjizi "Balkanska odiseja" (Balkan Odyssey), koja je ovde prihvaćena kao dokazni predmet, na strani 34, stav 3 naveo. Mogu li to da pročitam ili ćete mi i to osporiti?

SUDIJA ROBINSON: U koju svrhu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U svrhu ...

SUDIJA ROBINSON: Kako glasi pitanje koje želite da postavite?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: ... šta je proizvelo reagovanje i strah Srba u Krajini, Zapadnoj Slavoniji, Istočnoj Slavoniji, šta je proizvelo taj strah? To je osporavao gospodin Najs. Gospodin Najs tvrdi da su beogradske mediji i lično svedok neopravdano širili mržnju i proizvodili strah, tako da su se Srbi pobunili. To je tvrdnja, tvrdnja Tužilaštva.

SUDIJA ROBINSON: Pa onda ga jednostavno pitajte da li on može da kaže šta je bio uzrok tog stanja stvari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Šešelji, pošto mi ne dozvoljavaju da citiram ni Vizentala ni lorda Ovena, ja 'u da vas pitam, evo ovako kako gospodin Robinson sugerira: šta je bio uzrok tog stanja stvari?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Uvek su uzroci bili ponašanje hrvatskog rukovodstva, odnosno Tuđmanovog režima, bilo da je reč o srpskim političkim potezima, bilo da je reč o srpskim vojnim potezima. Svi su oni bili iznuđeni Tuđmanovim ponašanjem. Čak i zločini nikada nisu vršeni spontano sa srpske strane. Uvek su oni predstavljali odgovor na neki prethodni hrvatski zločin. Evo, ja pred sobom imam jedan tekst novinski, mogu ga predati Pretresnom veću, gde se govori kako su u oktobru 1991. godine ...

SUDIJA ROBINSON: Čuli smo vaš odgovor, gospodine Šešelji. Samo jedan trenutak. Dobili smo odgovor na vaše pitanje, gospodine Miloševiću. Gospodine Miloševiću, tekst lorda Ovena i ona izjava koju ste spominjali, na to ćete moći da se osvrnete u svojoj završnoj reči ili u završnom podnesku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, da li su strah koji je nastao od ponovnog genocida bili samo zasnovani na istorijskim događajima iz Drugog svetskog rata ili i na činjenice da su pripadnici ustaške emigracije, među kojima su, na primer, bili Gojko Šušak, Šarinić i ostali, se vratili u Hrvatsku, a postupci hrvatskih vlasti direktno povezali novi režim u Hrvatskoj sa ustaškim režimom ...

TUŽILAC NAJS: Čini mi se da se radi o sugestivnom pitanju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, način na koji ste postavili pitanje, pretvara to pitanje u sugestivno, budući da kažete: "ili je to bilo takođe u vezi sa povratkom ustaške emigracije, Šarinića i ostalih." Morate da preformulišete pitanje na način da ono ne bude sugestivno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo da ne bude sugestivno, da li je samo strah od događaja, da se ne ponove događaji od, iz vremena Drugog svetskog rata, bio uzrok reagovanja srpskog naroda u to vreme ili je bilo nekih materijalnih činjenica zbog kojih je došlo do tog reagovanja?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Događaji iz Drugog svetskog rata predstavljali su jedno grozno kolektivno iskustvo srpskog naroda. Ali njegov strah izazivala je izjava Franje Tuđmana da je ustaška Nezavisna Država Hrvatska bila izraz "povjesnih težnji hrvatskog naroda". Činjenica da su dugogodišnji, višedecenijski ustaški emigranti došli na visoke državne položaje, posle je Goko Šušak postao ministar odbrane Hrvatske, najpoznatiji ustaša u ustaškoj fašističkoj emigraciji i konkretni potezi hrvatske vlasti prema Srbima ... Ja imam još jedan podatak. Poznati zagrebački sociolog i demograf, Svetozar Livada, po zahtevu Haškog tribuunala napravio je studiju o sudbini Srba u Hrvatskoj. Ta studija je dostavljena Tužilaštvu Haškog tribunala i ono je krije. A ja imam novinski tekst o toj studiji u kojoj se vidi kako se hrvatska vlast ponašala prema Srbima. On je ustanovio egzaktnim, empirijskim metodama da je 150.000 Srba brutalno prognano iz hrvatskih gradova gde nije bilo nikakvih vojnih dejstava, apsolutno nikakvih. 25.000 stanova Srbima je brutalno oteto ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sve se desilo 1990. i 1991. godine, pred rat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, pitam kada, da bi se znalo da nije u pitanju Drugi svetski rat, nego 1990. godine.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Tu studiju Haško tužilaštvo krije, jer ona njegovu lažnu verziju potpuno demaskira. Počeo sam malopre da govorim o zločinu u Pakračkoj poljani ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, polako dolazim do zaključka da ste iscrpeli sva pitanja koja bi mogla da budu korisna tokom dodatnog ispitivanja. Ne vidim u kom pravcu se kreće dodatno ispitivanje. Vi, izgleda, mislite da dodatno ispitivanje mora da bude određene dužine. Međutim, ja ne smatram da dodatno ispitivanje treba da traje pola sata, 40 minuta, 50 minuta ili duže. Ima nekoliko pitanje o kojima treba da postavite dodatna pitanja, pet, 10 minuta i onda treba da završite, moja je obaveza da osiguram da se vreme koristi na jedan koristan način, a sad stvarno počinjem da sumnjam u to da postoje još neka korisna pitanja koja biste vi mogli da postavite ovom svedoku tokom dodatnog ispitivanja. Sada ću da se konsultujem sa kolegama u vezi sa ovim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja imam veoma korisna pitanja.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, morate svedoku da postavljate pitanja koja su korisna, koja će nama da budu od koristi. Nemojte ponovo da prelazite preko onih stvari koje je svedok već objasnio. Već sam vam rekao da u zemlji iz koje ja dolazim dodatno ispitivanje traje 10 do 15 minuta, ne više.

SUDIJA BONONI: Gospodine Najs, pretpostavljam da je ta studija obelodanjena.

TUŽILAC NAJS: Rečeno mi je da je obelodanjena tako da je odgovor "da". Međutim, nisam siguran. Nemam materijal pred sobom i ne mogu sad da proverim. U svakom slučaju proveriću. Bez obzira na to,

ovo nije trenutak za optuženog da pokušava da uvede neki materijal koji je, možda, po prirodi ekspertski i pitanje je da li je uopšte taj materijal prihvatljiv. U svakom slučaju, ja ću da se raspitam i obavestim vas o tome. Naravno, ako optuženi želi, odnosno ako on može da nam kaže kada smo mi to dostavili, to će da nam pomogne, ali ni gospođa Uerc-Reclaf (Uertz-Retzlaff), niti ja se sad trenutno toga možemo da se setimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pokušaću da ustanovim kada je to dostavljeno. Možda gospodin Šešelj zna kada je dostavljeno ali pokušaću da ustanovim.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Studija Svetozara Livade je iz ove godine i ona je toliko sveža da bi gospodin Najs morao znati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja potpuno uvažavam i bilo bi mi veoma drago da mogu dodatno ispitivanje da završim za 10 minuta. Ali ja shvatam da dodatno ispitivanje mora da se osvrne na one tačke unakrsnog ispitivanja koje po selekciji, ne može, naravno, na sve, smatram važnim, a koje se apsolutno moraju pobiti.

SUDIJA ROBINSON: U stvari, ne. Mislim da to zavisi od toga da li vi smatrate da svedoka treba da se rehabilituje. Možda je greška u tome što vi mislite da morate da odgovorite na svako pitanje koje je pokrenulo Tužilaštvo, jer da se ovde radi o suđenju koje se vodi pred porotom, vi biste onda ostavljali utisak da je Tužilaštvo, u stvari, odlično obavilo svoj posao, budući da toliko vremena trošite na dodatno ispitivanje. To bi bio utisak koji bi porota imala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, oni nisu profesionalci, za razliku od vas, pa taj utisak ne predstavlja opasnost kad ste vi u pitanju, pretpostavljam, gospodine Robinson. Samo nekoliko još kratkih

stvari da prođemo. Ovde je gospodin Najs citirao jedan vaš tekst u kome ste se vi obraćali panislamistima u Bosni. Gospodin Najs je tvrdio da panislamista u Bosni nije bilo na početku krize u Bosni i Hercegovini. Da li vam je poznato, da li je Alija Izetbegović bio panislamista?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato šta je bio 1941. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pripadao je terorističkoj organizaciji "Mladi Muslimani" i zbog toga je u zatvoru proveo izvestan broj godina. Ne znam tačno koliko.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je "Handžar divizija" rehabilitovana, odnosno ponovo stvorena pre nego što je počeo rat? Ja imam ove pred sobom ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... naslovnu stranu sarajevskog časopisa "Voks", "Spremna handžar divizija", ovo je oktobar 1991. godine. Prvi sukobi su izbili, koliko se sećam, marta 1992. godine.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Međutim, oni posle nisu zvanično tu jedinicu nazivali "Handžar divizijom" da to ne bi u javnosti bilo loše shvaćeno, nego su je nazvali "Zelenim beretkama" u okviru takozvane "Patriotske lige". Zvaničan naziv te njihove paravojne formacije bio je "Zelene beretke", ali ljudi koji su tu formaciju osnovali, kolokvijalno, međusobno su je nazivali "Handžar divizijom".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li ovo možemo da stavimo na grafoskop da svedok samo pročita datum, da vidite o čemu se ovde radi.

SUDIJA ROBINSON: Da, u redu. Neka se stavi na grafoskop.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pročitajte samo šta piše na toj naslovnoj strani časopisa "Voks", sarajevskog i pročitajte datum i opišite šta vidite?

TUŽILAC NAJS: Pre nego što se nastavi s tim, ovo se sve bazira na tvrdnji da sam ja navodno tvrdio da nisu postojali nikakvi panislamisti na samom početku rata. Puno toga je rečeno tokom unakrsnog ispitivanja. Bio bih zahvalan kada bi mi se reklo kada, u kom redu i na kojoj stranici je to izrečeno. Ja se toga ne sećam. Možda sam pogrešno shvaćen? Možda sam ja to iskoristio kako bih rekao nešto sasvim drugo? Možda je došlo do nesporazuma?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li možete da nam kažete gde se to nalazi u unakrsnom ispitivanju?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja nisam, na žalost, zabeležio, ali sam zabeležio ovo kao jednu, kako bih rekao, radikalnu i flagrantnu neistinu koju je izneo gospodin Najš.

TUŽILAC NAJS: Kao što sam već rekao, ja se ne sećam da sam rekao tako nešto. Ne bi imalo svrhe da se tako nešto kaže.

SUDIJA ROBINSON: Evo, izgleda da će sudija Kvon (Kwon) da pronade taj deo. Pronašli smo jedno pitanje koje ste postavili: "Da li su bosanski panislamisti mogli da se bore protiv bosanskih Srba, odnosno da vode rat protiv bosanskih Srba?". Radi se o jednom citatu iz njezove knjige.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodin Najš je mene pitao zar je moguće da je već tada bilo panislamista u Bosni, s obzirom da su ostatak sveta oni nešto kasnije počeli da ugrožavaju. To je bila suština njegovog pitanja. Ja se dobro sećam.

SUDIJA ROBINSON: Dozvoliću pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada je citirao gospodin Robinson da li su mogli da vode rat protiv Srba ... Šta je to? Koji je datum? Kad

je formirano?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovo je sarajevski list "Voks" koji je štampan u oktobru 1991. godine, dakle mnogo pre pravog rata u Bosni i Hercegovini. Na naslovnoj strani stoji "Spremnna 'Handžar divizija'", a pored toga "Četvrti Rajh (Reich) dolazi", pa na nemačkom jeziku "vilkomen" (Wilkomen), "dobrodošao". Fotografija pokazuje pripadnika "Handžar divizije", "SS Handžar divizije", to je esesovska, hitlerovska jedinica sa velikim nožem za pojasom, a pod njegovim nogama su odsečene četiri srpske glave. Krajnja levo je odsečena glava Radovana Karadžića, krajnja desno je moja odsečena glava. Ove dve glave između ne bih baš mogao precizno ovde prepoznati. To je, dakle, objavljeno u Sarajevu šest meseci pre početka građanskog rata u Bosni i Hercegovini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Šešelj ...

SUDIJA BONOMI: A kakve to veze ima sa panislamistima?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa Hitler (Adolf Hitler) je u Drugom svetskom ratu imao ambiciju da upotrebi panislamski faktor za svoje ciljeve, pa je u tu svrhu formirao u Bosni "SS Handžar diviziju", a na Kosovu i Metohiji "SS diviziju Skender beg" od Albanaca. Lično je jerusalimski muftija ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelj, samo trenutak jedan, molim vas. Ali te dve ideje su nekonzistentne: da, s jedne strane, Nemci manipulišu njima, a, s druge strane, da postoje panislamističke ambicije. To ne ide jedno s drugim.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ide, gospodine Bonomi, nego vi niste obavješteni. Lično je jerusalimski muftija El Huseini (al-Husseini) u toku Drugog svetskog rata dolazio u Bosnu i bavio se poslovima formiranja "Handžar SS divizije". Hitler je u tom trenutku smatrao da nacistički faktor može naći saveznika u panislamskom faktoru. To je vrlo konzistentno. Ali vi nemate strpljenja da čujete moje detaljno objašnjenje,

a ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, već sam ranije spomenuo vaše edukativne tendencije koje, jednostavno, moramo da obuzdamo ovde. Gospodine Miloševiću, nisam zadovoljan sa načinom kako vodite vaše dodatno ispitivanje.

SVEDOK ŠEŠELJ: Termin "obuzdati" ima negativno značenje u srpskom jeziku. Ja bih vas molio da ga ne koristite ili je to do prevodioca.

SUDIJA ROBINSON: Žao mi je zbog toga, međutim to nema negativne konotacije u engleskom jeziku. Gospodine Miloševiću, dajte da čujemo jedno pitanje koje bi bilo korisno i koje će da ide u korist vaše odbrane, od kog ćemo svi da imamo neke koristi i koje će da pokaže da dobro koristite vreme Suda. U suprotnom, ozbiljno ću da razmotrim mogućnost da se okonča vaše dodatno ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Sa ovom temom više nećemo nastavljati, gospodine Robinson, iako sam vam ja prezentirao i zakletvu "Mladih Mulimana" pre rata i "Islamsku deklaraciju" Alije Izetbegovića koja je ponovo objavljena 1990. godine i citirao šta ima u njoj. Tako da je ovo potpuno jasno šta je.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Za zapisnik, hteo bih da kažem da sam pretražio "LiveNote" program u vezi sa panislamistima i nisam naišao ni na jednom moje pitanje onako kako ga je svedok rezimirao. Mislim da je Pretresno veće postavilo jedno pitanje, a inače je svedok govorio o tome, tako da, na žalost, imamo jedan veliki deo transkripta koji je, na određeni način, potpirivao strasti, ali, evo, to Pretresno veće treba da ima na umu i mislim da bi ovo dodatno ispitivanje trebalo da se privede kraju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, sledeće pitanje i veoma

pažljivo ću da ga pratim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najš je kao navodni izraz srpske agresivnosti citirao neku pesmu za koju ste dali objašnjenje da je potekla sa fudbalskih stadiona i čiji sadržaj niko normalan nije mogao da shvati ozbiljno. Kao protagonist ...

TUŽILAC NAJS: To nije pitanje, radi se o komentaru. Neću sad ja lično da iznosim komentar ...

SUDIJA ROBINSON: Samo da čujemo gospodina Najša. Gospodine, Najš izvolite.

TUŽILAC NAJS: Pa blesavo je da optuženi pokušava da iznosi ovakve komentare. Drugi treba da odlučuju o rečima pesme koje smo čuli, a ne on.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, dajem vam još jednu šansu. Postavite još jedno pitanje. Ako pitanje ne bude korisno, Pretresno veće će da okonča dodatno ispitivanje, budući da gubimo vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, gospodine Robinson, to znači da ne mogu da ga pitam o tim pesmama koje je gospodin Najš postavio u unakrsnom ispitivanju?

SUDIJA ROBINSON: Ne. Od toga nećemo ništa da dobijemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, ovde je više puta identifikovano i neidentifikovano šta su Hrvati šta su ustaše. Da li se sećate stava osnivača Srpske demokratske stranke profesora Raškovića koji je rekao da "mi nismo protiv Hrvata, nego smo protiv ustaša", da je to bio njegov bazični stav na početku osnivanja stranke?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. I ja sam taj njegov stav citirao, mislim prvog dana svedočenja. On je to neprekidno ponavljao, da srbi i Srpska demokratska stranka nemaju ništa protiv Hrvata, da su protiv

ustaša i na tome je insistirao i to je pravilo vrlo, vrlo jasnu distinkciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, ovde je gospodin Najs uveo jedan broj dokumenata koje je dobio od Vlade iz Beograda na svoj zahtev da se daju svi dokumenti u kojima se, u kojima se pominje ili koji su vezani za 1995. godinu i u kojima se pominje Srebrenica. Ja sam želeo da vi pogledate te dokumente. Ja se nadam da mi može neko ovde pomoći da gospodin Šešelji dobije kopije. Ovo je jedan ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja imam ako je to ovo šta je gospodin Najs dao. Ja sam to sačuvao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde ima komanda Prve armije, izveštaj od 1995. godine. Oni su dobili sve od 1995. godine, je l' tako?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, ja imam to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' s tim počinje?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, da. Od 13. aprila 1995. godine. Ja imam sve te dokumente. Nisam ih bacio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odlično. Dakle ...

prevodioci: Molimo da dobijemo referencu.

SUDIJA ROBINSON: Prevodioci pitaju koje su reference kako bi mogli da prate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je vaš broj 03576455. S tim počinje, a posle ima još dalje dokumenata. Gospodin Najs je dao jedan broj tih dokumenata, odnosno listova.

SUDIJA ROBINSON: Možda gospodin Najs može da pomogne.

TUŽILAC NAJS: Svedok je rekao da je sačuvao ovaj dokument. Ne znam da li je mislio da ga je sačuvao tu na stolu, jer kada se doku-

menti daju svedocima, to je kako bi se koristili u sudnici, a nije praksa da svedoci odnose dokumente sa sobom. Moguće je da se radi o nekim poverljivim dokumentima i nekima koji su pod pečatom. Ja, naravno, ne kažem da on treba da se kazni, ali hteo bih samo da proverim to, jer dokumenti ne smeju da se iznose iz Suda.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da gospodin Šešelj to vrlo dobro zna.

TUŽILAC NAJS: Radi se o dokaznom predmetu 916.

SUDIJA ROBINSON: 916. Hvala, gospodine Najs.

SVEDOK ŠEŠELJ: Prvo, gospodine Robinson, meni niko nije rekao da moram vratiti te dokumente. Ja sam nevažne bacao odmah posle završenog svedočenja svakog dana, a ono šta sam smatrao važnije, čuvao. Nisam mogao ni da nosim sve to u svojoj tašni. I o kakvoj kazni govori gospodin Najs? Je l' to plašenje svedoka? Ja sam vrlo plašljiv čovek. To je poznato. I on će mene vrlo lako uplašiti ako ovako nastavi. Meni niko nije rekao da vratim ove dokumente i ja ih neću vratiti ako mi to ne kaže Pretresno veće. Ne može mi ih niko ni oteti, osim ako vi zahtevate da se vrate. Ali nigde na njima ne stoji, ne stoji da se oni moraju vratiti i da su zaštićeni dokumenti haškog Tužilaštva, nit' su imali ikakvu oznaku tajnosti, osim oznake koja im je data u Beogradu ...

SUDIJA ROBINSON: Idemo dalje ...

SUDIJA BONOMI: Ne, ne, ne.

SUDIJA ROBINSON: Vi morate da shvatite i mislim da shvatate da vi ne možete da nosite dokumente sa sobom. Dokumenti treba da ostanu ovde na Sudu. Svedoci ne mogu da odnose dokumenta.

SVEDOK ŠEŠELJ: Što vi to meni prvog dana niste rekli, gospodine Robinson? Niko mi to nije rekao. Ja nosim i bacam dokumenta, pravim selekciju. Sad mi kažete kad je sve završeno. Zaista ne razumem.

SUDIJA ROBINSON: Žao mi je što je tako bilo, gospodine Šešelj. Vi ste veoma obrazovan čovek, pa sam mislio da nema potrebe da naglašavamo.

TUŽILAC NAJS: Radi se o tome što bi svedok mogao, recimo, da objavi neke dokumente na svome veb sajtu i možda bi trebalo da se naloži da treba da vrati sve kopije dokaznih predmeta.

SUDIJA BONOMI: Ja ne mogu uopšte da shvatim kako bi bilo koji svedok mogao da pomisli da ima pravo da iznese bilo šta što mu je dato u sudnici.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, da li vi imate kod sebe dokumente koje ste izneli iz sudnice? Ako imate takve dokumente, morate da ih vratite.

SVEDOK ŠEŠELJ: Imam dokumente koje sam nosio sa sobom sve ove dane od kada mi ih je dao gospodin Najs. I to je ovaj set dokumenata koji se tiču zahteva Beogradu, vlastima u Beogradu da se ta dokumenta dostave i ono šta su vlasti iz Beograda dostavile. I to je jedino. Dokumenta koja su fotokopije iz mojih knjiga, ja sam, uglavnom, bacao. Nešto sam sačuvao. Jedna mi se fotografija mnogo svidela. Ali ovo je to što, znači, može imati oznaku tajnosti, ali treba da mi se kaže. I ja ne znam ni koliko će dana trajati moje svedočenje po nekom od ovih dokumenata.

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Šešelj. Čuli ste ono šta sam rekao. Ako ste odneli bilo koje sudske dokumente, morate da ih vratite, a sada možemo da nastavimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, samo ćemo preći preko ovoga. Pre nego što pređemo na ta dokumenta, da li, prema vašim saznanjima o stanju u našoj zemlji u ovom trenutku i vlastima koje su tamo, se može razumno pretpostavljati da sve šta je tražilo, tražila druga strana ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, radi se o provokativno sugestivnom pitanju koje je potpuno neprimereno. Evo, sada se približavamo trenutku za pauzu i neće da vam bude dozvoljeno da posle pauze nastavite sa dodatnim ispitivanjem. Dakle, imate još dva do tri minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Očigledno je da nemate više materijala ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam i te kako materijala, gospodine Robinson i ja sad tek imam da sasvim konkretna pitanja postavim koje je gospodin Najs propustio da postavi. Dakle, gospodine Šešelji, vidite ova dokumenta ... Ovdje je izveštaj komande Prve armije koji se odnosi na 13. april 1995. godine.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se ovde vidi stanje u zagračnom području? To je naslov.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ga vidite? Pa se onda a), idu redom: a) granica prema Rumuniji (Romania); b) granica prema Mađarskoj (Hungary); c) granica prema Republici Srpskoj Krajini; d) granica prema Republici Hrvatskoj i e) granica prema Republici Srpskoj.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ima ikakve razlike u tretmanu svih ovih granica sa stanovišta vojnih vlasti?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Tretman svih ovih granica sa stanovišta vojnih vlasti je identičan. Na isti način se tretiraju granice prema Republici Srpskoj, kao i granice prema Rumuniji, Mađarskoj i drugim zemljama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta piše u poslednjem pasusu, e) granica prema Republici Srpskoj? Pročitajte.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "Snage Vojske Republike Srpske ne vrše obezbeđenje ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ne. U poslednjem, u poslednjem pasusu ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U poslednjem pasusu: "Aktivnosti Posmatračke misije Ujedinjenih nacija (United Nations) 'ALFA' su bile intenzivne sa težištem na pokrivanju graničnih prelaza prema Republici Srpskoj i osmatranju reke Drine i načinu sprovođenja odluke Savezne Republike Jugoslavije o zatvaranju granice prema Republici Srpskoj".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Neću dalje da se zadržavam na ovom dokumentu. Dakle, to je vreme kada postoji posmatračka misija. Pogledajte sada sledeći dokument komande Prve armije od 7. juna 1995. godine.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde imamo pod tačkom 1 da su tenkovski porojektili pali u rejon Malog Zvornika. Dakle, to je na samoj granici i više ništa specijalno.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' tako? Najinteresantniji dokument koji je ovde dao gospodin Najs je ovaj dokument komande Druge armije koji je od 17. jula 1995. godine. Dakle, to je vreme kada su se već dogodili događaji u Srebrenici?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Preskočićemo ovo pošto Druga armija, gospodo, ona obuhvata, dole, jugozapadni deo Savezne Republike Jugoslavije. Dakle ona nema granicu prema Rumuniji i nema granicu prema Hrvatskoj. Ima prema Albaniji (Albania) i prema

Republici Srpskoj. I ovde imate stanje u zagranličnom području prema Republici Albaniji i prema Republici Srpskoj. Šta piše, molim vas, ovo znači 1) prema Republici Albaniji gde se ukazuje samo na neki šverc i nešto šta se ustanovljava i to ćemo preskočiti. Šta piše u ovom delu prema Republici Srpskoj?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovde general-potpukovnik Božidar Babić kao komandant Druge armije saopštava Generalštabu: "U zagranličnom području Republike Srpske u rejonu Goražda, u drugoj polovini maja stanje se pogoršava, naročito posle povlačenja pripadnika UNPROFOR-a (United Nations Protection Force) sa osmatračkih punktova, što su iskoristile muslimanske snage i zauzele objekte jugoistočno od Goražda, selo Gornje Kolijevke, selo Pargani, Samari, kota 586, gde se i sada nalaze. Oko muslimanskih enklava u istočnoj Bosni u zagranličnom području u drugoj polovini juna, svakodnevno su izvođena borbena dejstva. Dana 26. maja 1995. godine Muslimani iz enklave Žepa sa pet do 10 vojnika formirali su osmatračnicu u rejonu Zibine, kota 939 i Trnovac, kota 989. U zagranličnom području karaule Jagoštica i sa ovih osmatračnica vršili su svakodnevno osmatranje naše teritorije".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to je armija u čijoj je zoni odgovornosti ceo taj deo granice Drine na čijoj se zapadnoj strani nalaze istočnobosanske enklave Žepa, Srebrenica i ono šta se tamo događa. Kakva su iz ovoga saznanja, gospodine Šešelji, naših vojnih organa o stanju u tim enklavama i onome šta se tamo događa?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa naši ...

TUŽILAC NAJS: Samo trenutak jedan. Mislim da nam je svedok govorio o tome kako je bio u zatvoru, pa onda nije bio u zatvoru 1995. godine i on je tražio dokumente na koje bi se oslanjao, a da bi dao generalizovanu i ekskulpatornu priču u vezi sa Srebrenicom i rekao da te dokumente, kako je istakao, nikada pre nije video. E sad, ne znam šta sada pokušava ovde da se postigne? Da li je ovo dodatno ispitivanje o dokumentima ili je to sada ponovno ispitivanje, koje smo već čuli ili se radi o informacijama iz druge ruke u vezi sa događajima u Srebrenici? Koja je vrednost svega ovoga?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Isključivo ispitivanje o dokumentima koje je gospodin Najs ovde priložio. Dakle, najautentičniji dokument, dokument komande Druge armije u čijoj je zoni odgovornosti granica prema Republici Srpskoj, s čije se druge strane upravo nalaze te enklave. Prema tome, u tom dokumentu se vidi kakva su saznanja naše vojske u to vreme o tim događajima i vidi se da nisu nikakva.

SUDIJA ROBINSON: Da li je to u dokumentu? To ćemo da vidimo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U dokumentu piše ono šta znaju. Komandant armije obaveštava Generalštab o svim saznanjima u zagraničnom pojasu: Rumuniji, Mađarskoj, Bugarskoj (Bulgaria), Albaniji i tako dalje. Prema tome, saznanja očigledno o onome šta se dešava u Srebrenici, nema, osim ovih što se ovde navode.

TUŽILAC NAJS: Čini mi se da je ovo bio komentar, a optuženi nije shvatio poentu, bilo namerno ili slučajno, zato što nije advokat. No, ovi su dokumenti bili predloženi kako bi se pokazalo u kojoj meri su vlasti u ograničenoj meri dostavljale određene dokumente vezano za period kada se desila Srebrenica, a i sa svrhom da bi se videlo da li su to dokumenti na koje svedok može da se osloni. Što se tiče odgovora na ovo drugo pitanje, pitam se stvarno da li ima bilo kakve svrhe ...

SUDIJA ROBINSON: Slažem se s vama. Nećemo da saslušamo odgovor. Evo, sada je 25 minuta do 11.00. Gospodine Miloševiću, tokom pauze ću da se posavetujem sa svojim kolegama u vezi sa vašim dodatnim ispitivanjem. Recite mi koliko još pitanja imate?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa imam još desetak pitanja koja smatram veoma važnim.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Nastavićemo sa radom još pet minuta i onda će to da bude kraj vašeg dodatnog ispitivanja, naravno uz pomoć prevodilaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja ne znam ... Ja ne mogu da stignem da završim dodatno ispitivanje za pet minuta, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, neću da vam dozvolim više od pet minuta. Molim vas, počnite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas pogledajte sledeći dokument, gospodine Šešelj. Izveštaj o radu posmatračke misije, komanda Užičkog korpusa.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se ovde ... da li ovde piše: "Od izbijanja sukoba u istočnoj Bosni na prostoru bivših enklava Srebrenice i Žepe, posmatračka misija iz sektora "Bajina Bašta" je znatno smanjila svoju aktivnost" i tako dalje i onda objašnjava šta sve ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ovo nije korisno. Mi imamo dokument pred sobom i sami to možemo da pročitamo. To nije svrha dodatnog ispitivanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, da li sledeći dokument Uprave za informisanje Generalštaba koja daje informacije o aktuelnoj vojno-političkoj i bezbednosnoj situaciji pominje pitanje Žepe i Srebrenice i stava SRJ u vezi s tim?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, u trećem pasusu. Čak se daje jedna ocena prema kojoj napad i zauzimanje Srebrenice i Žepe mereni su samo vojnim rezultatima, a imali su velike političke štete ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... jer su na drugoj strani izgubljeni ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... velike političke štete i tako dalje.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na sledećoj strani, treći pasus odozdo, ukazuje se na ispravnost opredeljenja SR Jugoslavije, samo to pročitajte.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: “Na ispravnost opredeljenja SR Jugoslavije da se rešenje sukoba definitivno usmeri na uspostavljanje trajnog i stabilnog mira uz uvažavanje prava i interesa svih sukobljenih strana”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I sledeći pasus: “Zbog toga je ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: “Zbog toga je potpuno razumljivo da svi postupci i pokušaji uvlačenja SR Jugoslavije u direktan oružani sukob vode u tragične posledice prekrajanja njene teritorije i katastrofu srpskog naroda”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I na poslednjoj strani: “Pripadnici Vojske Jugoslavije ne smeju nijednim svojim postupkom ugroziti čvrsto opredeljenje za mirno rešenje krize na prostoru prethodne Jugoslavije”.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li sve to piše u toj informaciji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. To je informacija koju je potpisao general-majork Slavko Krivošija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda u sledećoj informaciji, opet, komande Druge armije: “Stanje na zagraničnom pojasu ima prema Republici Albaniji ...

prevodioci: Samo malo sporije, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 16. oktobar 1995. godine. Šta piše: "Prema Republici Srpskoj"?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: "U zagračničnom području Republike Srpske

TUŽILAC NAJS: Pa ovo je sasvim u suprotnosti s vašim nalogom.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ovo nema nikave svrhe. Vaše dodatno ispitivanje je završeno. Napravićemo pauzu od 20 minuta sada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Postavljam gospodinu Šešelju pitanje u vezi s dokumentom koji je dao gospodin Najs, koji se odnosi na njegovu izjavu. Vrlo je ... Vrlo važno pitanje. Vrlo važno pitanje.

SUDIJA ROBINSON: A zašto niste ranije postavili to pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Idem jednim redosledom koji sam napravio, gospodine Robinson i ja ne razumem da me ograničavate na taj način. Vi ste ovde ... Ovde je potrošio gospodin Najs mnogo više vremena citirajući tačku 25 iz ovog dokumenta Srpske radikalne stranke u vezi sa albanskim separatistima i tako dalje ...

SUDIJA ROBINSON: Još jedno, poslednje pitanje i onda ćemo da prekinemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji. Molim vas uzmite dokazni predmet 911.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Šta je to?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je vaš govor u Skupštini 7. aprila 1992. godine i tvrdnja gospodina Najsa da je on bio uzrok da se proteruju Hrvati. Vi ste ovde objasnili da ni jedan jedini Hrvat nije proteran iz Srbije, što je tačno, ali on je ovo objašnjavao kao politiku koja

je u to vreme važila u Srbiji.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa ja sad nemam pred sobom taj govor, ali ja se dobro sećam da je na taj govor reagovao predsednik Narodne skupštine ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo daću vam ja ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: ... Aleksandar Bakočević i ogradio se od tog sadržaja ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, daću vam ja govor. Imate, dakle, pre toga vaš govor, a onda šta kaže predsednik Narodne skupštine. I dok vam poslužitelj ovo donosi, recite je li uobičajeno da predsednik Narodne skupštine komentariše govor narodnih poslanika.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To ...

SUDIJA BONOMI: Ovo je rečeno tokom unakrsno ispitivanja. To je onaj deo kada govornik pokušava nekako da opomene svedoka i to smo već čuli.

SUDIJA ROBINSON: Hvala sudiji Bonomiju. Gospodine Miloševiću, prekidamo vaše dodatno ispitivanje. Pauza od 20 minuta, a onda će da dođe vaš sledeći svedok. Gospodine Šešelji, hvala vam što ste došli i što ste svedočili pred Sudom. Vaše svedočenje je završeno. Sada možete da idete.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Nekoliko stvari u vezi sa svedočenjem poslednjeg svedoka. Spominjao se izveštaj koji je optuženi dobio od kancelarije Tužilaštva. Mi smo se raspitali u vezi sa tim, ime se razlikuje u jednom slovu. Naravno, ja ne kažem da bismo se setili toga čak i da je ime bilo ispravno rečeno. Radi se o Svetozaru Livadi i izjava nije uzeta od

strane tima u *Pedmetu Milošević*, niti od strane tima u *Predmetu Šešelj*. Mislim da se radilo o jednom drugom predmetu. U svakom slučaju, mi smo preduzeli korake i budući da taj materijal možda potpada pod Pravilo 68, zbog toga smo mi to dostavili optuženom u maju prošle godine. Drugo pitanje se tiče svedočenja ovog svedoka, odnosno kada mi je Pretresno sveće postavilo pitanje o bilo kakvim obavezama Srbije da istraži slučaj Srebrenice, odnosno sa rezolucijom Ujedinjenih nacija 1993, što je uvršteno u dokazni spis. Naći ću broj, ukoliko bude potrebno, međutim obaveza je bila svih strana, posebno SRJ da ispituju šta se dogodilo u Srebrenici. I vi ćete da se setite da smo mi Jovanoviću postavili određena pitanja o dopisima koje je on prosledio Ujedinjenim nacijama i u jednom takvom dopisu on je čak pokušao da optuži Bošnjake da su oni sami sve to prouzrokovali. Mislim da smo kasnije odustali od tog dopisa, a takođe možemo da pronađemo detalje u vezi sa tim. Sigurno ćete da se setite da je on govorio o tome, odnosno da se oslanjao na informacije koje su dolazile iz Republike Srpske i da je, eto, to opravdavalo sadržaj tog dopisa koji je on poslao. Dakle to je početak i kraj eventualnog procesa obaveze Srba da ispituju slučaj Srebrenice. Što se tiče svedoka Delića i pre nego što počne dodatno ispitivanje, hteo bih da kažem dve stvari. Pretresnom veću je poznato da postoje određeni zahtevi koji su podneti u vezi sa nekim dokumentima sa kojima bi on mogao da nam pomogne. Naravno, ti dokumenti još uvek nisu ovde, budući da nije izdat još nikakav nalog u vezi sa tim, tako da će to možda da predstavlja određeni problem. Radi se o tome da bi Pretresno veće možda trebalo da bude oprezno kada bude zaključilo da je njegovo svedočenje završeno, budući da će možda biti ponovo pozvan. Pretresno veće se takođe seća da veliki materijal koji je ponuđen za uvrštavanje u dokazni spis je materijal koji se tiče takozvane komisije Vojske Jugoslavije. Vi se sećate, to je već u dokaznom spisu, da se radi o jednom telu koje je ukinuto odmah nakon odluke ministra odbrane Borisa Tadiće 2003. godine, tako da postoje određeni komentari u vezi sa integritetom tog tela. Vi se možda sećate da smo mi pokušali, dakle pre dodatnog ispitivanja, da obradimo te dokumente koji se tiču te komisije Vojske Jugoslavije, dakle samog stvaranja tog tela, a takođe

da smo pokušali da se osvrnemo i na razloge zbog čega je to telo ukunuto, a što je tada učinio ministar odbrane Tadić. Istorijat je dosta nezgodan, budući da je glavni tužilac 6. jula poslala zahtev relevantnom ministru, a raniji odgovor je bio dostavljen u vezi sa dokumentima koji su se ticali te komisije, a to je sve bilo dostavljeno 7. jula. Upućeno je puno zahteva za procesuiranje i ponuđena su razna objašnjenja, ako se uopšte može upotrebiti reč "objašnjenje" za tako nešto. Kako to da su dokumenti koji su predočeni 7. jula u određenom broju nisu bili dostavljeni ovom Sudu, a kako bi se oni koristili kada se svedok vrati? I na kraju, prošle nedelje postalo je jasno da ukoliko ovi dokumenti ne budu predočeni, neće biti moguće da se završi sa svedočenjem ovog svedoka, odnosno, drugim rečima, da će odugovlačenje u dostavi tih dokumenata da bude sve dok on ne završi sa svojim svedočenjem i da će to, na neki način, da reši sam problem. Juče i nakon vršenja pritiska duže vreme preko naše lokalne kancelarije i na druge načine, rečeno nam je da su dokumenti juče popodne dostavljeni i da sada, evo, treba da se faksiraju Sudu. Dakle, prošla su dva i po meseca od kada smo mi poslali taj hitan nalog i evo, na kraju smo dobili pozitivan odgovor od organa vlasti. E sada, mi ćemo morati da pregledamo te dokumente. Trebaće nam određeno vreme, danas popodne ili sutra. Mi ne znamo da li će bilo šta od tog materijala potencijalno da bude korisno za Pretresno veće. Jednostavno, mi ćemo možda morati da tražimo da se svedok ponovo pozove, na žalost. Pretresno veće se sigurno seća da, što se tiče dokumenata ove komisije Vojske Jugoslavije, da sam ja osporavao uvrštanje tih dokumenata, budući da oni nisu sačinjeni u predmetno vreme, a takođe moguće je da su bili sačinjeni, imajući na umu određene druge svrhe. A kako je sastavljena ta komisija koju je formirao Pavlović, ja bih samo hteo da kažem da postoji mogućnost da ćemo mi da tražimo kada se završi dodatno ispitivanje ovog svedoka, da ćemo možda da tražimo da se svedok ponovo dovede pred Sud, kako bismo ga ispitivali u vezi sa dokumentima komisije Vojske Jugoslavije ili nekim drugim dokumentima.

SUDIJA ROBINSON: Ako se Pretresno veće slaže.

TUŽILAC NAJS: Da, naravno. Radi se o veoma ozbiljnim pitanjima. A što se tiče ovih dokumenata, Pretresnom veću je poznato da jednostavno nije došlo do saradnje, a Delić je imao pristupa ovim dokumentima i može se reći da ovi dokumenti, kada su napokon predloženi, da će oni možda da budu ključni za određene delove njegovog svedočenja. A što se tiče dokumenata te komisije, mi ih od samog početka osporavamo i osporavamo takođe i to da se oni uvrste u dokazni spis.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Najš.

TUŽILAC NAJS: Ipak, obavestiću vas o našem konačnom odnosu prema dokumentima komisije kako oni budu dolazili i onoliko koliko budemo bili u mogućnosti da ih sagledamo.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se sada uvede svedok.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Radi zapisnika, želim da stavim veoma kategoričan prigovor na vašu odluku da prekinete dodatno ispitivanje svedoka Vojislava Šešelja. To nije prvi put. Vi ste mi prekinuli dodatno ispitivanje generala Obrada Stevanovića. Sada ste to isto učinili i sa Vojislavom Šešeljem. Imao sam još čitav niz pitanja da mu postavim ...

SUDIJA ROBINSON: A ja bih hteo da bude potpuno jasno da ću to ponovo da uradim i da ću to da uradim i u vezi sa ovim svedokom, ukoliko ne budete koristili vreme Suda na jedan koristan način i veoma sam uzrujan zbog ovoga. Ako budete ispitivali na isti način, ponovo će vam se okončati dodatno ispitivanje. Gospodine Deliću i dalje važi svečana izjava koju ste dali na početku vašeg svedočenja. Izgleda da gospodin Delić ne dobija prevod. Da li sada čujete prevod.

SVEDOK DELIĆ: Da.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Rekao sam da i dalje važi izjava koju ste dali na početku svedočenja. Gospodine Miloševiću, možete da počnete sa dodatnim ispitivanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pre nego što nastavim sa dodatnim ispitivanjem, gospodine Robinson, u vezi sa primedbama koje je na početku stavio gospodin Najs, a koje se tiču dokumenata koji su sad dobijeni od vlasti iz Beograda, želim da mi se objasni da li sam i ja dobio te dokumente i da li će ti dokumenti biti predmet nekog dodatnog ispitivanja gospodina Najsa sada u toku ovog boravka svedoka ili ćete tražiti da se svedok ponovo vrati ovde?

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Najs će da razmisli i odluči o tome da li će da podnese zahtev Pretresnom veću za dodatno ispitivanje svedoka, a onda će Pretresno veće da odluči po tom zahtevu. Ukoliko bude udovoljilo zahtevu Tužilaštva, onda ćete, naravno, vi da budete u prilici da dodatno ispitujete u vezi sa tim, ukoliko to bude potrebno i onda ćete, naravno, da imate pravo da dobijete sva dokumenta koja će da budu korišćenja tokom unakrsnog ispitivanja.

DODATNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Onda na samom početku želim da skrenem pažnju da sam 15. septembra, to znači krajem prošle nedelje, dobio jedan dopis koji je uputio gospodin Najs, a koji sadrži, ovde kaže "*Witness information*" (informacija svedoka) koju je Pedi Ešdaun (Paddy Ashdown) dao 24. avgusta 2005. godine. Ja ne znam da li je svedok dobio tu informaciju ili nije, ali ... Vidim da klima glavom da nije. To se odnosi na deo svedočenja generala Delića u kome je on osporavao uopšte i fizičku mogućnost i to dokazao, fizičku mogućnost da Pedi Ešdaun, sa mesta na kojima se nalazio, vidi

ono o čemu je navodno izvestio u svojim izveštajima. Pošto svedok to nije dobio, ja ću mu prvo pročitati samo ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, koje je pitanje? Da li želite da se taj dokument dostavi svedoku, kako biste postavili pitanje? Da li želite da se dokument stavi na grafoskop? Koji je vaš stav?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa pretpostavljam da je dokument samo na engleskom jeziku. Ako je na srpskom jeziku, onda bih zatražio da se dostavi svedoku. Ako nije preveden, da se stavi na grafoskop, da bih mogao da pročitam ove bitne delove, preskačući sve ovo šta se odnosi na proceduru i tako dalje.

TUŽILAC NAJS: Gospođa Diklić (Diklich) je lično optuženog jutros uručila prevod na BHS.

SUDIJA ROBINSON: Čuli ste to, gospodine Miloševiću. Dobili ste verziju na BHS-u od gospođe Diklić lično. Da li da joj se zahvalim u vaše ime?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možete, ali ja sam verovao, kada mi je dostavljeno, jer prva strana ... Ona nema nikakvu razliku, a na engleskom je. Nisam ni gledao dalje, jer sam taj dokument već dobio krajem prošle nedelje. Nisam znao da je to prevod. Ali evo, sada imamo, znači i prevod. Da li može svedok da dobije ovaj dokument?

SUDIJA ROBINSON: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' vi nemate kopiju? Dobro. To je izjava gospodina Ešdauna. Generale, molim vas možete li da pročitate počev od četvrtog pasusa? Prva tri nisu toliko bitna za pitanja koja ću vam postaviti ...

SUDIJA KVON: Da, molim da se verzija na BHS-u da svedoku, a da se na grafoskop stavi verzija na engleskom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Evo vam i engleska verzija. Ja sad nemam ni englesku ni srpsku verziju.

SUDIJA ROBINSON: To je neuobičajena pozicija za vas, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, budite ljubazni, pročitate sa srpske verzije ova tri poslednja pasusa.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: "U vezi sa mojim svedočenjem oko onoga šta sam video 23. juna 1998. godine sa posmatračkog položaja iznad Gegaja (Gegaj), Kosovo. Referentne koordinate položaja sa kojih sam posmatrao bile su, otprilike, 34TDM, 359982. S tog položaja sam posmatrao područje južno od Junika (Junik), uključujući sela Molić (Mulliq), Brovinu (Brovine), Ponoševac (Ponoshec). Tu sam video dva puta: put uz koji se nalazi Molić, Brovina i Ponoševac i put prema Istoku (Istog) na kome se sela Nivokaz (Novokaz), Berjak (Berjahe) i Stubla (Stubell). Uz ovaj drugi put video sam tenkove s položajima pored ovog drugog puta kako granatiraju selo uz ovaj put. U vezi s delom mog svedočenja koje se odnosi na ono šta sam video 27. septembra 1998. godine s položaja blizu Studenčana (Studenqan), Kosovo, ovo posmatranje obavljeno je, otprilike, s koordinata 34TDM, 804898. S tog položaja video sam ono šta sam opisao kao obrise sela Donje Blace (Bllace). Taj obris se rasprostire na koordinatama 34TDM, 915954 i 34TDM, 888968. U vezi s delom mog svedočenja koji se odnosi na ono šta sam video s položaja blizu sela Pećane (Peqan), Kosovo, 28. septembra 1998. godine, procenjujem da su koordinate s kojih sam vršio posmatranje bile 34TDM, 863920. Svedočio sam da sam s tog položaja video sela Budakovo (Budakove), koje se nalazi na koordinatama 34TDM, 945891, Mačitevo (Meqiteve), Gornja Krušica (Krushice e Eperme) koja ima koordinate 34TDM, 944902 i Kruščica".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pre nego što vam postavim pitanja, generale, u prvom pasusu piše "selo Gegaj, Kosovo". Je li se selo Gegaj nalazi na Kosovu ili u Albaniji?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Selo Gegaj se nalazi u Albaniji, normalno. Moram nešto da kažem odmah. Ovaj, da bih mogao da odgovoram na bilo koje pitanje vezano, znači, za ovo, ja moram dobiti vreme, jer ovde su date, znači, koordinate u sasvim drugom koordinatnom sistemu. Znači, potrebne su mi karte, potreban mi je pribor da bih ja, znači, ove karte mogao pronaći, odnosno tačke mogao pronaći na zemljištu. I ja svakako danas ne bih mogao o ovome da govorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, ja sam od svojih saradnika dobio prikaz vidljivosti sa različitih tačaka okoline sela Gegaj na pravcu Orahovac (Rahovec) - Suva Reka (Suhareke), koje su uradili geodetski stručnjaci "Vojnog instituta". Da li biste bili ljubazni da pogledate na grafoskopu i ukratko objasnite, pošto se upravo to odnosi na svedočenje lorda Ešdauna, a na kome je posebno insistirao gospodin Najš?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Nema nikakvih problema, ali ja bih upravo voleo da popodne, znači, uz neki dodatni pribor koji mi je potreban ...

TUŽILAC NAJS: Nisam siguran kuda sad to ide i, isto tako, ne znam kakve su pripreme urađene da bi ovaj svedok mogao da da svoje mišljenje i pregleda dokumente koji su upravo stigli u ruke optuženog. Pozivam Pretresno veće da raščisti ovu stvar.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da se to tiče onog pitanja da li je gospodin Ešdaun bio u situaciji da vidi ono što kaže da je video.

TUŽILAC NAJS: Da. To da. Ali ovde se sada spominju novi dokumenti, dokumenti koji dolaze od saradnika optuženog, dokumenti koje su pripremili neki stručnjaci. Ja ne vidim kako to sada može da uđe u ispitivanje. Pomalo me brine činjenica da izgleda da je svedok već u situaciji da govori o tome. Naravno, ovo je dodatno ispitivanje i on nikako unapred nije mogao da zna o tome.

SVEDOK DELIĆ: Ja svakako mogu govoriti o svemu šta je vezano za vojnu topografiju. Ali ja mogu govoriti i o ovome šta ste dostavili, šta je, znači, vezano za lorda Ešdauna. Ali morate razumeti, znači, da je on ovde dao koordinate. Znači, ja ovde nemam karte, nemam koordinatome i ne mogu, znači, da pronađem te tačke. Radi se samo o tome. Inače meni apsolutno nije problem, znači kada izračunam, ovo je čista matematika, kada izračunam gde se nalaze te tačke da je ... Normalno, bila bi mi potrebna onda i izjava lorda Ešdauna, znači šta je video, znači, sa tih tačaka. Ja ne kažem da je ovo za mene problem, ali, ovaj, stvarno moram dobiti vreme da proračunam ove koordinate, znači, na naš koordinatni sistem i na karte, znači, koje posedujemo.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, meni sada nije jasno na šta se odnosi pitanje koje nameravate da postavite. Da li se to pitanje odnosi na ovu izjavu Pedija Ešdauna, ovaj deo koji je stavljen na grafoskop ili se vaše pitanje odnosi na neke nove dokumente koje vi želite da ponudite na uvrštenje, dokumente koje ste vi primili od vaših saradnika?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, želim da vas podsetim da smo ovde imali izjavu Pedija Ešdauna koja se odnosi na ono šta je on video sa raznih tačaka. Svedok je objasnio da on to sa tih tačaka to nije mogao videti. Mi smo u toku ispitivanja dobili pojašnjenja gospodina Ešdauna koje je uneo ...

SUDIJA ROBINSON: Da, to znamo. Istorijat nam je poznat. Međutim, šta vi sada želite da uradite? Da li vi sada želite da ponudite na uvrštenje nove dokumente koje ste, kako ste rekli, dobili od određenih stručnjaka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, ali to nisu novi dokumenti, nego samo precizniji i bolji dokumenti, jer, onda, imajući u vidu kratkoću vreme-

na i činjenicu da je gospodin Najs tražio od svedoka da na nekoj karti nešto našara, pogleda i tako dalje, da je sve to bilo improvizovano, ja sad ovde imam trodimenzionalne slike pravca i Gegaj - Junik i preseke reljefa na tom pravcu i dogledanje preseka reljefa na tom pravcu, dakle sve izvučeno sa reljefa, sa kompjutera, sa upoređenim visinama iz kojih se sve to tačno i precizno može videti i ja se nadam, ukoliko vi dozvolite, da general Delić pogleda ove karte stavljene na grafoskop, a urađene su u institutu vojske kojoj pripada i general Delić. Vrlo će lako moći da da odgovarajuća objašnjenja.

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak.

(Pretrեսno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li je gospodin Delić već video te dokumente?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ove dokumente?

SUDIJA ROBINSON: Da, ove dokumente koje želite sad da ponudite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nije video. Ja nemam mogućnost da se, da se ... Da kontaktiram s generalom Delićem. Meni su moji saradnici pribavali od stručnog instituta ... Ovo su trodimenzionalne slike svih ovih pravaca, tačno uzetih po izjavama lorda Ešdauna i po dopunjenim izjavama koje je uneo gospodin Najs. Dakle, vrlo precizno i umesto improvizacije koju smo imali prošli put ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: ... sada imamo s kompjutera trodimenzionalne slike.

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Moja tvrdnja je da sada to nije relevantno i da ne treba to da se uvrsti u spis.

SUDIJA ROBINSON: Zašto ne treba?

TUŽILAC NAJS: To je ekspertski materijal koji se sada nudi putem svedoka u dodatnom ispitivanju. Kako to može da bude od pomoći? Dozvolite mi da podsetim Pretresno veće kakva je situacija. Lord Ešdaun je svedočio i govorio o svom približnom položaju. Tada ništa u vezi s tim nije osporeno. Ništa nije ponuđeno da se iznese tvrdnja da je njegovo svedočenje netačno. Naravno, sve je to bilo ranije obelodanjeno. Prema tome, možda je njegovo svedočenje generalno osporeno, ali sigurno njemu tada nije izneta tvrdnja kojom se osporava svedočenje u kom se kaže "ti to nisi odande mogao da vidiš". No, u svakom slučaju ovaj svedok sada dođe ovamo i kaže "vi odatle ne možete da vidite ono" ili "odavde to ne možete da vidite". Mi smo onda dobili reakciju lorda Ešdauna na to, što je moguće detaljniju reakciju. Pozvali smo svedoka da unese oznake na kartu. Onda je lord Ešdaun uneo svoje oznake na kartu i sve je to bilo za potrebe unakrsnog ispitivanja. I to je, naravno, bilo očigledno pitanje o kom je još moglo da se govori i zato smo od lorda Ešdauna tražili da da punu izjavu. Ta izjava je predata optuženom. Priprema se još jedna izjava. Nije u potpunosti spremna. Uz tu izjavu ide i video snimak. Na tom video snimku može tačno da se vidi šta je moguće da se vidi sa koordinata koje je spominjao lord Ešdaun i naravno, ja ću da tražim da se to uvrsti u spis fazi replike. Prema tome, to je sadašnja situacija i ja sam izneo kakve su perspektive za izvođenje dokaza u budućnosti u skladu sa uobičajenim pravilima o izvođenjima dokaza. A sada da optuženi putem ovog svedoka može da uvrsti materijale koji su ekspertске prirode, o kojima mi nismo dobili nikakvo prethodno obaveštenje, niko nam nije rekao da takav ekspertski izveštaj dolazi, a te materijale ne može ni sam svedok da podrži i meni se čini da to nema nikave vrednosti. Ja ne mogu više o tome unakrsno da ispitujem, niti mogu išta da učinim s tim u vezi. Jer pazite, sam optuženi je putem ovog svedoka otvorio to pitanje. On je, naime, iznenadio,

upravo tako moram da kažem, Tužilaštvo, tvrdnjom da te lokacije ne mogu da se vide sa tog mesta. Nije nam nikave ekspertске dokaze ponudio unapred. Mi smo na tu njegovu tvrdnju reagovali na nekoliko načina i sada smo u mogućnosti da u fazi replike u vezi s tim izvedemo dokaze. Ukoliko optuženi želi dodatno nešto da kaže o toj temi, ako želi da nešto o tome kažu eksperti, te eksperte treba i da pozove. Ja ću onda moći da pogledam sve dokumente i moći ću da pogledam tvrdnje eksperata i moći ću na to da reagujem, da ih prihvatim ili osporim. Ovako, ja ne mogu ništa da učinim s tim u vezi.

ADVOKAT KEJ: Samo jedna stvar. Pretresno veće se sigurno seća unakrsnog ispitivanja u kojem je Tužilaštvo svedoku dalo razne topografske mape i skice i tražila je od svedoka da na to odgovori. Svedok je rekao da ono šta je lord Ešdaun rekao da je video, da se to odatle nije moglo videti. Prema tome, Tužilaštvo je prouzrokovalo da ovo bude tako važno pitanje na suđenju, a Odbrana je još ranije rekla da će nastojati da dobije materijal iz "Vojno-geografskog instituta" na kom će tačno da se vidi reljef terena. I to je predložio svedok.

SUDIJA ROBINSON: A šta možete da kažete u vezi sa proceduralnim prigovorom koji je gospodin Najs izneo, a to je da nije dobio nikakvo prethodno obaveštenje o ekspertskom svedočenju?

ADVOKAT KEJ: Ovaj svedok jeste ekspert. On nam je sam rekao da verovatno niko drugi karte ne poznaje bolje od njega samog. Isto tako nam je pokazao mnogo karata tokom svog svedočenja i mislim da ta njegova tvrdnja sasvim može da se opravda. Isto tako, on je odgovarao na stvari koje je Tužilaštvo iznelo u unakrsnom ispitivanju i tada niko na to nije iznosio prigovor. Prema tome, to je imalo dokaznu vrednost i to je bilo relevantno. Kao i mnogi drugi svedoci, on poseduje ekspertizu o temama o kojima govori. On je svedok o činjenicama, on je bio tamo na terenu i on, eto, slučajno još i ima potrebnu veštinu koja je potrebna za ovo pitanje, a na bazi koje može da se kaže da su njegovi zaključci opravdani, tako da mi se sada čini da bi bila nepotrebna teškoća kada bismo odlazili kod još nekoga i ceo taj pro-

ces započinjali ponovo s nekim drugim, kada je očigledno on taj čovek čiji je iskaz Tužilaštvo osporilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson ...

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas da imate u vidu da je general Delić svedočio o događajima u zoni njegove odgovornosti koja mu je veoma poznata i da se ove trodimenzionalne slike, koje ja želim da ponudim, odnose na delove zone njegove odgovornosti koju on zna, a o kojoj je svedočio i pominjao Pedita Ešdaun, a svedok objasnio da on to nije mogao videti s tih mesta. Prema tome, umesto da imamo improvizaciju na kojoj je insistirao gospodin Najs tražeći od svedoka da olovkom nacrtaj gde i šta se moglo videti, sad imamo trodimenzionalnu sliku skinutu sa kompjutera tog terena o kome je svedok svedočio i osporavao svedočenje Pedita Ešdauna. Ja ne vidim zašto bi bilo umereno da se stavlja improvizacija koju je na zahtev gospodina Najs svedok pripremao i crtao, a ne da se stavi jedna profesionalno urađena trodimenzionalna fotografija svakog od ovih pojedinih lokaliteta o kojima se radi? Kako to može da smeta da nešto šta je preciznije bude manje važno od nečega šta je nepreciznije.

SUDIJA BONONI: Na prvi pogled izgleda da je to veoma važan dokazni predmet. Međutim, meni se čini da to nije pravilan način da se to iznese. Pravilan način je da se ovamo dovede osoba koja je napravila te dokumente. Mi ovde sada imamo spor između dvojice svedoka i ukoliko vi sad dovedete treću osobu koja može da nam pomogne da to pogledamo, sa izvesnog stanovišta to može da nam bude od pomoći. Ali jednostavno da se ovako pita sada ovaj svedok da komentariše nešto u čijem sastavljanju nije učestvovao, a da pri tome Tužilaštvo nema mogućnosti da ospori to šta će svedok da kaže, to, meni se čini, nije pravilan način.

SUDIJA KVON: Gospodine Najs, sećam se jedne topografske slike koja

je pokazana svedoku i to je, čini mi se, napravio jedan ekspert Tužilaštva.

TUŽILAC NAJS: Više dokumenata je predloženo ovom svedoku. Prvo smo od njega zatražili da unese oznake na kartu. On je prvu kartu smatrao nepogodnom. Zapravo, dobio je više karata. Na kraju je uneo oznake na jednu kartu i zatim, ako se dobro sećam, mi smo to, te njegove oznake na toj karti, pokazali lordu Ešdaunu. Onda je on rukom napravio jednu skicu, gledajući karte, a još jednu kartu je napravio Filip Ku (Philip Coe). To je vojni ekspert koji je ovde svedočio za Tužilaštvo i na toj su se karti takođe videle linije pogleda sa položaja za koje je procenjeno da je lord Ešdaun na njima bio. Dakle, to je situacija sa iznošenjem ekspertskog materijala. Međutim, naravno, to je sve bilo unakrsno ispitivanje. Unakrsno ispitivanje je različito od dodatnog ispitivanja. Ja u potpunosti imam pravo kad unakrsno ispitujem da svedoku kažem koja bi bila moja teza, da sam mogao dalje da iznosim dokaze. Moju tezu svedok nije prihvatio, prema tome, mi smo zbog toga prikupili dodatne dokaze koji dolaze od eksperata i meni se čini da ovo šta se sad ovde planira, jednostavno uopšte neće da bude od pomoći, ukoliko se ne obavi na propisani način.

(Pretresno veće se savetuje)

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Robinson, da li dozvoljavate da ja nešto kažem?

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, gospodine Deliću.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, mi ćemo sada da zauzmemo jedan proceduralan stav prema ovom pitanju. Svedok je rekao da on ništa ne može da kaže o izjavi lorda Ešdauna. Zato ćemo da sečekamo do sutra, tako da on večeras može da pogleda izjavu

Pedija Ešdauna i sutra ćemo onda da se bavimo pitanjem prihvatljivosti dokumenata koje vi želite da ponudite na uvrštenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, da li ja mogu da vas zamolim da se složite da ja dam sad svedoku ove trodimenzionalne slike, da bi, pošto ima izjavu Pedija Ešdauna, imao i ovaj trodimenzionalni snimak? Ovo su geografske karte, dakle, nema nikakvih drugih objašnjenja osim karata.

SUDIJA BONOMI: Ima li razloga zbog kog to ne bi trebalo da se dozvoli, gospodine Najsa?

TUŽILAC NAJS: Ne.

SUDIJA ROBINSON: U redu. To onda možete da uradite.

TUŽILAC NAJS: Nadam se da ću i ja da dobijem kopije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo da skrenem pažnju, osim slika tu postoji i jedna tablica vidljivosti i čujnosti prema izvorima, topografija i vojna topografija Generalštaba JNA 1972. i 1979. godine. Dakle samo relevantni dokumenti, a fotografije su u boji. Evo, izvolite. Zamoliću svoje saradnike da komplet ovih slika dostave gospodinu Najsu i vama.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam na tome, gospodine Miloševiću. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Inače da budem sasvim fer prema svedoku gospodina Najsa, gospodinu Ešdaunu, ja bih želeo i ovo da se dostavi. Molim da se stavi na grafoskop. Ovo je "Birmingem post" (Birmingham Post), 2. septembar 2005. godine, petak. Članak u "Birmingem postu" koji pominje činjenicu da je Pedi Ešdanun bio agent MI6, pa možda će gospodin Ešdaun ...

SUDIJA ROBINSON: Šta je to, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je članak iz vaših novina.

SUDIJA ROBINSON: Zašta je to relevantno?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Relevantno je zbog toga što je Pedi Ešdaun očigledno podržavao teroriste na Kosovu i Metohiji, kao što danas podržava sve one događaje u Bosni i Hercegovini koji su na štetu srpskog naroda u Republici Srpskoj. I kreira, ne samo podržava.

SUDIJA BONONI: Možda to nije očigledno, ali ja sam se jutros mnogo obuzdavao. Ja bih dodatno ispitivanje prošlog svedoka prekinuo mnogo ranije nego što je ono prekinuto. I meni se sada čini da se ovde radi o još jednom očiglednom pokušaju da se zloupotrebi dodatno ispitivanje. I ja ću takođe da se opredelim da se i ovo dodatno ispitivanje prekine ukoliko se ta zloupotrba nastavi.

TUŽILAC NAJS: Zahvalan sam na opservacijama. Isto tako, želo bih da podsetim Pretresno veće da ovo ispitivanje ima i druge svrhe na drugim mestima i te svrhe bi mogle da imaju veoma ozbiljne i veoma teške posledice i mislim da i to treba imati na umu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nastavite s drugim pitanjem. Imajte na umu ono šta sam ranije rekao o prekidanju dodatnih ispitivanja. Imajte na umu i to šta je rekao sudija Bonomi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro da mi niste skrenuli pažnju da imam na umu i ovo šta je gospodin Najs rekao, jer bih na to morao da odgovorim. Generale, kada ste svedočili o vazdušnoj podršci avijacije NATO teroristima UČK (OVK, Ushtria Clirimtare e Kosoves) koji su delovali na kopnu, gospodin Robinson se posebno interesovao za to sadejstvo UČK i NATO. Naime, na strani 41.978 transkripta mogu se naći sledeće reči gospodina Robinsona, znači 41.978: "Ovde se stvarno radi o pitanju sa fundamentalim pravnim implikacijama za ovaj Predmet, jer ako je to tačno, onda se menja priroda sukoba.

Onda imate grupu država za koju vi kažete da deluju zajedno sa terorističkim snagama. Po mom mišljenju, ako se odgovara na takav napad, to onda povlači član 51 Povelje Ujedinjenih nacija (Charter of the United Nations) i u tome je važnost tog pitanja". Moje pitanje za vas, generale, glasi: da li je kod državnih organa Savezne Republike Jugoslavije, uključujući Vojsku Jugoslavije, Ministarstvo unutrašnjih poslova, kao i kod stanovništva naše zemlje, vladalo uverenje da naša vojska i policija deluju u samoodbrani?

SUDIJA ROBINSON: Ne. Ne. Gospodine Miloševiću, vi sada idete istim putem kojim ste išli i jutros. Vi vrlo dobro znate da ne možete svedoku da postavljate takva pitanja. Ovde se radi o jednom pravnom pitanju.

SUDIJA BONOMI: Ovde postoje dve mogućnosti: ili vi niste u stanju da sprovedete dodatno ispitivanje ili vi namerno zloupotreblavate privilegiju dodatnog ispitivanja. Prvo pitanje može da se reši tako da pozovemo gospodina Keja (Kay) da obavi dodatno ispitivanje. Možda ćemo onda da čujemo neka razumna pitanja. A drugi problem može da se reši tako da se ovo ispitivanje prekine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro. Ja mogu da preformulišem pitanje. General svedoči ...

SUDIJA BONOMI: Ali to nema smisla. Nema smisla da se preformuliše pitanje koje je ovako definisano. Sada je cela svrha toga uništena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, da li vam je, da li vam je, gospodine Bonomi, odgovarajuće pitanje ako kažem da li je kod državnih organa, uključujući i vojsku i Ministarstvo unutrašnjih poslova i stanovništvo, vladalo uverenje da se prema Saveznoj Republici Jugoslaviji vrši agresija?

SUDIJA ROBINSON: Ne, to je, isto tako, nedopustivo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa dobro, da li ćete mi reći da nije dopustivo da pitam svedoka da li je reč "agresija" korišćena u zvaničnoj i nezvaničnoj terminologiji i u kojoj meri za vreme agresije NATO pakta na Jugoslaviju? Da li je i to nedopustivo pitanje?

SUDIJA ROBINSON: Ali u čemu je svrha tog pitanja? Šta je poenta?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa poenta je u onome što ste vi veoma dobro opisali, gospodine Robinson, da je reč o združenom napadu na Jugoslaviju od strane bandi UČK na terenu i NATO pakta.

SUDIJA ROBINSON: Ali gospodine Miloševiću, činjenična osnova, vaši argumenti o samoodbrani, je već izneta putem ovog svedoka, a i putem drugih svedoka. Ne možete ništa više da izvučete iz ovog svedoka u vezi s tim. On ne može da kaže da li ste vi delovali u samoodbrani. Samoodbrana je pravno pitanje o kome ćemo mi morati da odlučujemo. Vi o tome možete samo da iznosite argumente u vašoj završnoj reči i u vašem završnom podnesku koji ćete da podnesete. Ovaj svedok nr može da vam bude od pomoći u vezi sa tim pitanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: A dobro, da li može svedok da pomogne u vezi sa činjenicom, pošto je bio komandant jedinica u zoni odgovornosti na delu teritorije Savezne Republike Jugoslavije prema Republici Albaniji, da je sa područja Republike Albanije dolazila vojna intervencija albanskih snaga i snaga NATO pakta, povezanih sa teroristima na Kosovu i Metohiji? Da li on na to pitanje može da odgovori?

SUDIJA ROBINSON: Da, ali morate da budete konkretniji.

SUDIJA BONONI: Da li vi kažete da je to nešto o čemu on još nije svedočio?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: On je svedočio o mnogo konkretnih događaja, mnogo konkretnih događaja koji to potvrđuju i ja ga pitam o nje-

govim saznanjima uopšte o sprezi između stranog faktora, uključujući Republiku Albaniju i trupe na njenoj teritoriji i NATO pakta ...

SUDIJA BONOMI: Po mom mišljenju to nije prikladno za dodatno ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Bonomi, u tački "G", člana 3, "definicija agresije Ujedinjenih nacija, kao vid agresije navedeno je i sledeće: Slanje od strane države ili u ime države naoružanih grupa, neregularnih formacija ili plaćenika koji sprovode dela oružane sile protiv druge države, takve težine da mogu da predstavljaju dela koja su navedena gore ili predstavljaju značajno učešće u takvim delima" po kome ja postavljam generalu Deliću da se izjasni i dodajem, od kad je ovaj vid agresije primenjivan prema SRJ.

TUŽILAC NAJS: Bojim se da sam se ja potpuno izgubio. Ja uopšte ne znam o čemu optuženi govori i zašto je to relevantno i ne znam otkud ta premisa da je protiv SRJ izvedena agresija. Meni je to misteriozno i mislim da je to irelevantno i mislim da to treba da se ukloni iz dodatnog ispitivanja. Optuženi treba da se uputi ili da krene dalje ili da zaustavi dodatno ispitivanje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ima nečega u ovome šta smo čuli. Mi smo već o tome čuli dokaze. To su stvari o kojima ste vi već postavljali pitanja. To nije prikladno za dodatno ispitivanje. Pređite na sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Generale, gospodin Najs vam je pokazao pismo generala Perišića upućenog meni, gde se pominju, neću uopšte da kvalifikujem je li istina ili nije istina i tako dalje, izvesne zloupotrebe vojske, nelegalno komandovanje, uvođenje vanrednog stanja ... Molim vas, dajte vaše objašnjenje i komentar i posebno objasnite "Pravilo službe Vojske Jugoslavije" koje ste vi pomenuli, odgovarajući na ove tvrdnje gospodina Najsa? Ako se ne sećate dobro o čemu se radilo, ja mogu da vam pojasnim. A ako se

sećate, možete samo da kažete da se sećate i da objasnite?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, sećam se. Gospodin Najš mi je pokazao to pismo, a suština tog pisma je bila u tome da gospodin Perišić smatra da se jedinice Vojske Jugoslavije nisu mogle upotrebiti, znači, u miru bez uvođenja vanrednog stanja za rešavanje izuzetno teške situacije na prostoru Kosova i Metohije. Ovde, ja sam još i tada govorio, znači o "Pravilu službe", tačka ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas stanite za trenutak, generale. Objasnite šta je "Pravilo službe"?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: "Pravilo službe" je, da kažem, jedan od osnovnih akata u vojsci, koji je, znači, zasnovan na Ustavu, na Zakonu o Vojski Jugoslavije i kojim je regulisano, znači, kompletan život, rad i postupanje vojske, znači, u različitim situacijama. Najkraće objašnjenje bi bilo to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Izvolite, nastavitei sada.

SUDIJA BONONI: Koji je broj dokaznog predmeta "Pravilo službe"?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li je taj dokument uvršten u dokazni spis?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja se nadam da jeste, ali ću proveriti. Ne mogu sad napamet. General Delić je davno svedočio, a ja nisam poneo ponovo celo ono brdo dokaznih predmeta koje je on imao pred sobom. Proveriću u pauzi.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, trebalo bi to da znate, budući da to sada iznosite pred svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam pred svedoka izneo navode generala Perišića i tražio da on to prokomentariše i oceni da li su tačni i svedoči o tome.

SUDIJA ROBINSON: Ali ja sam vas pitao da li je dokument uvršten u dokazni spis. Vi kažete da ne znate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Verujem da je uvršten, gospodine Robinson, ali rekao sam da ću proveriti. Ne mogu da budem siguran.

ADVOKAT KEJ: Pravila službe za organe bezbednosti oružanih snaga bivše Jugoslavije uvedeni su preko svedoka Mustafe Čandića, dokazni predmet 350, tabulator 2, ali to se odnosi na organe bezbednosti.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Kej. Koje je vaše konkretno pitanje za svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje konkretno pitanje svedoku je da li je bilo moguće upotrebiti jedinice vojske bez uvođenja vanrednog stanja ako je u pitanju terorizam ili obezbeđivanje komunikacija, dakle funkcionisanja normalnog života na terenu? Jer je to bila poenta, da se mora uvesti vanredno stanje da bi mogao iko da koristi vojsku?

SUDIJA ROBINSON: Da, dozvoliću svedoku da odgovori na to pitanje, ako može.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Što se tiče "Pravila službe", ja znam da sam na zahtev Tužilaštva čak svoje "Pravilo službe" iz svoje kase, pre, možda, dve ili dve i po godine, poslao, znači, komisiji za saradnju. Ja verujem da to "Pravilo službe" ima čak gospodin Najš, jer kada smo govorili o tome, tačno je pogodio tačku "Pravila službe" koja se odnosi, znači, na ovo pitanje. Ja mogu samo da kažem da je ova problematika "Pravilom službe" regulisana kroz tačku 470 i tačku 473, konkretno kad se radi o ovome. Ako je potrebno da pročitam, znači, ja bih pročitao, znači, tačku 470, samo ono šta se odnosi znači na ovu problematiku i tačku 473: "Pored svojih redovnih zadataka, jedinice i ustanove vojske ...

prevodioci: Prevodioci mole da se kopija stavi na grafoskop.

SUDIJA ROBINSON: Samo jedan trenutak molim vas. Prevodioci su zamolili da se kopija stavi na grafoskop. Molimo poslužitelja da to uradi.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: "Pored svojih", to je član 470, tačka 470 ... "Pored svojih redovnih zadataka, jedinice i ustanove vojske mogu se upotrebiti u miru za: zaštitu i spasavanje ljudi i imovine od elementarnih nepogoda i drugih nesreća, obezbeđenje javnih komunikacija i objekata od značaja za odbranu zemlje, održavanje reda na velikim proslavama, svečanostima i paradama, borbu protiv odmetničkih, diverzantskih, terorističkih i drugih neprijateljskih naoružanih grupa, sprečavanje i eliminisanje vanrednog stanja i izvođenje javnih radova". Ovaj stav: "Borba protiv odmetničkih, diverzantskih, terorističkih i drugih neprijateljskih naoružanih grupa" dalje je razrađen kroz tačku 473: "Jedinice vojske mogu se upotrebljavati u borbi protiv odmetničkih, diverzantskih, terorističkih i drugih neprijateljskih naoružanih grupa ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS: Samo da pojasnimo istorijat. Ja jesam spominjao pravilo 470 "Pravila službe" i ja sam tada, u tom trenutku, to spomenuo na osnovu doktorske disertacije, odnosno doktorata svedoka, ja sam to tamo pročitao i ja sam to i citirao kao takvo. E sad, da li mi imamo "Pravila službe" u celini u sklopu izveštaja gospodina Kua, to ćemo da proverimo i nadam se da ćemo do pauze moći da vas obavestimo o tome.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Gospodine Miloševiću, postavite sada pitanje u vezi sa pravilima, budući da je svedok pročitao relevantne delove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nije, nije pročitao. Nije pročitao sledeću tačku, jer ga je prekinuo gospodin Najs ...

SUDIJA ROBINSON: U redu. Onda završite.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... odnosno za sprečavanje i eliminisanje vanrednog stanja, a prema odluci predsednika Savezne Republike Jugoslavije, odnosno Vrhovnog saveta odbrane. Naređenje za upotrebu jedinica vojske radi izvršenja zadataka iz ove tačke, izdaje načelnik Generalštaba. Prilikom napada odmetničkih, terorističkih, diverzantskih i drugih neprijateljskih naoružanih grupa na jedinicu ili ustanovu, starešina napadnute jedinice, ustanove ili vojnog objekta, odnosno dežurni, odmah preuzima odgovarajuće mere za odbranu i odbijanje napada i izveštava pretpostavljene”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, generale, da li je tačno ono šta je ...

prevodioci: Molimo gospodina Miloševića da sačeka sa pitanjem dok ne završimo prevod.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, prevodioci su zamolili da sačekate da oni završe sa prevodom i da pravite pauzu između odgovora i pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, generale, da li je tačno ono šta je u svom pismu naveo general Perišić, da se vojska ne može upotrebiti dok se ne proglasi vanredno stanje ili nije tačno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To apsolutno nije tačno i to je poznato svakom profesionalnom vojniku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. Vi ste, generale, kroz, ovde imam referencu, gospodine Robinson, tabulator 628, objasnili šemu komandovanja Vojske Jugoslavije, onda Treće armije, Prištinskog korpusa i vaše brigade. Molim vas da iz tog tabulatora objasnite organi-

zacijsku strukturu i ojačanja Prištinskog korpusa?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovde postoji organizacijska, odnosno "Šema organizacijske strukture Prištinskog korpusa za mir i za rat". Pošto vi pominjete ojačanja, a ona su bila samo u ratu, znači objašnjavam samo tu šemu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo tu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači, na čelu korpusa je komandant. On, znači, ima svoj štab kojim komanduje njegov zamenik, odnosno načelnik štaba. U njemu se nalazi komanda stana, četa za elektronsko izviđanje i ometanje, odeljenje za izlaganje situacije u vazдушnom prostoru i odeljenje za vezu sa vazduhom. Sledeće, ima odsek za informisanje i psihološko-propagandna dejstva na čijem čelu se nalazi njegov pomoćnik za moral. Za njega su vezani vojni orkestar i vod za psihološko-propagandna dejstva koji ne postoji u miru, već samo u ratu. Ima, znači, odsek bezbednosti na čijem se čelu nalazi njegov pomoćnik, znači, za bezbednost i za njega je bio vezan 52. bataljon vojne policije. Zatim, ima organ za pravne poslove, a za njega su vezani Vojni sud i Vojni tužilac. Zatim, ima odsek za personalne poslove, na čijem se čalu nalazi njegov pomoćnik za personalne poslove i ima organ za pozadinu. Od potčinjenih jedinica, Prištinski korpus je imao svoje brigade i to: 78. motorizovanu brigadu. Ja mislim da nije potrebno da čitam, znači, ona ima tri motorizovana bataljona ...

SUDIJA KVON: Mislim da je to strana 13 dokumenta.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Srpska verzija je strana 9. Znači, sve motorizovane brigade imaju potpuno isti sastav: tri motorizovana bataljona, oklopni bataljon, haubički divizion 122 milimetra, mešoviti protivoklopni artiljerijski divizion, artiljerijski divizion PVO, inženjerijski bataljon i pozadinski bataljon. Takvu strukturu, znači, ima i 125. motorizovana brigada, moja 549. motorizovana brigada, dok 354. pešadijska brigada ima drugačiju strukturu: tri pešadijska bataljona, 354. odred, haubički divizion 105 milimetara ...

prevodioci: Mikrofon za predsedavajućeg sudiju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, u kom pravcu se sada krećemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Evo sad ću vam objasniti sasvim kratko. Ja sam želeo da general Delić objasni sva ojačanja Prištinskog korpusa. Dakle, želim da mu postavim pitanje da li su u toj šemi sadržana sva ojačanja Prištinskog korpusa, a to znači podrazumeva sva ojačanja koja su se mogla nalaziti na Kosovo i Metohiju i da dobijem taj odgovor. A onda želim da postavim pitanje u vezi sa izjavama nekog svedoka Tužilaštva, odnosno gospodina Najsa o nekim formacijama koje tu nisu sadržane, da mi svedok to objasni. Dakle, da pobijem svedočenje, odnosno tvrdnje druge strane. Prvo sam ga, znači, da ne bi bilo, da ne bi bilo sugestivno pitao da kaže sva ojačanja Prištinskog korpusa, da ih ovde iznese. Ali pošto me vi pitate šta ću s tim da radim, ja moram da kažem šta ću da radim.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Nastavićemo posle pauze. Pauza od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Nekoliko administrativnih pitanja. Što se tiče fotografija koje smo jutros dobili, uz te fotografije nismo dobili nikakva objašnjenja i s toga ne mogu da se protumače na razuman način, odnosno zbog čega su određeni delovi odabrani, šta se vidi, šta se ne vidi, a, takođe, nema ni objašnjenja ko je sve to uradio. Bez obzira na to što bih ja inače uložio prigovor na uvođenje ovakve vrste materijala tokom dodatnog ispitivanja, ako optuženi ima neko objašnjenje koje je propratno, onda ću ja da učinim sve šta je u mojoj mojoj moći da pronađem dodatno vreme i da to izanaliziram danas popodne. Ali ne

možemo da se bavimo kartama ovako kako su prezentirane. Što se tiče "Pravila službe", mi nemamo taj dokument. On se samo spominje u doktoratu, ali Pretresno veće će da se seti da je unakrsno ispitivanje u vezi sa "Pravilom službe" bilo da ne treba da se prihvati sve šta ovaj svedok kaže, budući da postoje određeni tajni dokumenti koje je potpisao ovaj optuženi i u nastavku suđenja između Tužilaštva i Odbrane može da se postavi pitanje takozvanih "Pravila službe", ustavnih ovlašćenja na osnovu kojih se, u stvari, ograničavala upotreba vojske, osim kada je uvedeno vanredno stanje. Dakle, nemamo ih. Njih optuženi nije uveo u spis ni tokom glavnog ispitivanja, mada se na njih pozivao i o njima ispitivao. Dakle, ako hoće da ih stavi pred Pretresno veće, onda nešto mora da uradi po tom pitanju, ili ću ja nešto morati da uradim po tom pitanju. U svakom slučaju, što se tiče ustavnog položaja, možda će da bude potrebno da se izvedu dodatni dokazi. Što se tiče dokaza koje sam spominjao pre nego što je svedok ušao u sudnicu, ja ću verovatno da podnesem još jedan zahtev i verovatno ću hteti da postavim dodatna pitanja, naravno kada budem saznao šta se nalazi u tim dokumentima i tražiću od Pretresnog veća odobrenje za to.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Najs. Gospodine Miloševiću, da li vi možete da predočite neko objašnjenje u vezi sa dokumentima koje ste ponudili pre pauze, budući da će to da bude i korisno, a i relevantno kada se bude raspravljalo o prihvatljivosti tih dokumenata?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, gospodin Najs kaže da nema objašnjenja na tim kartama. U naslovu svake od tih trodimenzionalnih fotografija tačno piše. Ja sam svoj set fotografija, uz vaše dopuštenje, predao svedoku i ja ih u ovom trenutku nemam pred sobom, ali na većini fotografija tačno se vidi ...

SUDIJA ROBINSON: A ko ih je načinio?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je napravio "Vojno-geografski institut", znači napravljeni su, napravljen je od strane profesionalnih geografa

koji se time bave i koji mogu da naprave takav trodimenzionalni snimak svakog dela terena i to se može, to može da izdrži proveru bilo kakvog stručnog eksperta, ako gospodin Najs želi da posumnja u autentičnost tih trodimenzionalnih fotografija koje pokazuju reljef. Drugo, ispod svake fotografije postoji dijagram koji pokazuje visinske razlike i liniju koju te visinske razlike, liniju pogleda koju te visinske razlike prekidaju, tako da se sasvim lako može ustanoviti da li se sa te tačke koja je prikazana na trodimenzionalnoj fotografiji ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: ... imajući u vidu dijagram, može videti neka tačka.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću. Hvala vam, gospodine Miloševiću. Sutra ćemo da razmotrimo to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodin Najs je maločas pomenuo neki tajni dokument koji sam ja potpisao. Pošto ja ne znam za neki tajni dokument koji sam potpisao, a gospodin Najs očigledno za njega zna, molim da mi da taj tajni dokument koji sam ja potpisao da ga i ja imam.

SUDIJA ROBINSON: O čemu se radi? O kom dokumentu?

TUŽILAC NAJS: Tokom unakrsnog ispitivanja to je svedok objasnio. "Pravila službe" na koje se ovaj svedok oslanjao tokom intervencije vojske na Kosovu, dalje uloga civilne službe pre uvođenja vanrednog stanja ili za vreme rata i to je dokument koji je potpisao ovaj optuženi. E sada, sugestija svedoku da se radi o tajnom dokumentu je u skladu sa njegovim odgovorom da je taj dokument bio tajan u niskom ste-

penu, ili kakav god da je bio, a koji je uređivao odnose između organa i koga je potpisao optuženi, ali ga, ipak, nije uveo u dokazni spis, mada je pozivao svedoka da se nekoliko puta na njega pozove, imajući u vidu da sam Ustav daje veća ustavna ovlašćenja i tačno definiše kada sme da se koristi vojska, prema tome mislim da optuženi vrlo dobro zna o čemu ja govorim. Ako pogledate transkript, videće se veliki broj pitanja i odgovora svedoka u vezi s time. To su pitanja koja je upravo on postavio.

SUDIJA ROBINSON: U redu. To je informacija u vezi s tim dokumentom. A sada da nastavimo sa ispitivanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Moram da kažem, gospodine Robinson, da mi ta informacija ne znači ništa, jer mi nije poznat nikakav tajni dokument na koji se svedok pozivao.

SUDIJA ROBINSON: To je "Pravilo službe". Na to se poziva gospodin Najs.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To nije tajni dokument. On ima oznaku da nije za objavljivanje, ali on nije tajni dokument za bilo kog pripadnika Vojske Jugoslavije. "Pravilo službe" nije tajni dokument.

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću. Idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, ja sam vas zamolio da opišete strukturu i ojačanja Prištinskog korpusa, a vi ste sasvim pravilno uzeli u razmatranje samo deo dokumenta koji se odnosi na stanje u ratu, jer su tada bila ojačanja. Da li ste nabrojali sva ojačanja Prištinskog korpusa?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Stao sam, znači ... Ove organske jedinice Prištinskog korpusa: 52. mešovita artiljerijska brigada, 159. artiljerijska brigada PVO, 15. oklopna brigada, 243. mehanizovana brigada i 352. inženjerijski puk. A od ojačanja: bataljon vojne policije Prve armije i to jedna četa vojne policije iz bataljona iz Prve armije,

252. oklopna brigada iz Prve armije, taktička grupa 252 iz Prve armije. U stvari, to je bio deo ove 252. oklopne brigade, jedan bataljon. Zatim 37. motorizovana brigada iz Druge armije, Sedma pešadijska brigada iz Niškog korpusa, koja pripada Trećoj armiji, 175. pešadijska brigada iz Niškog korpusa i borbena grupa 211 iz Niškog korpusa. Znači, ove koje sam sada napomenuo, znači to su bile jedinice ojačanja Prištinskog korpusa. Deo su, znači, iz Treće armije, deo iz Prve armije i samo 37. motorizovana brigada iz Druge armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Svedok koga je izveo gospodin Najš, Nike Peraj (Nike Peraj), mi smo već postavljali pitanja nekim drugim svedocima o njegovom svedočenju, ali ne ova koja ću vama postaviti, govorio je o paravojnim formacijama u Metohiji, pa čak i o jednoj brigadi Vojske Republike Srpske koja je sa tenkovima došla iz Republike Srpske. Da li vi imate neka saznanja o tome, s obzirom da se to odnosi na vašu teritoriju?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je moja zona, znači, pogotovo Đakovica (Gjakove). Vama je poznato da sam ja tamo i rođen. Znači nikakva ... Prvo, nije bilo ni moguće da postoji nikakva brigada, pogotovo brigada iz Republike Srpske i još je tu pomenuto ... Ja mislim prošli put da ste me pitali nešto vezano za to, da su pominjani i tenkovi. Znači i to da su pominjani i tenkovi iz Republike Srpske, znači jednostavno nemoguće je da je bilo koja druga jedinica, osim ovoga šta sam, ovaj, ovde napomenuo, bila vezana za Prištinski korpus, bila u Prištinskom korpusu ili čak bila na teritoriji moje zone odgovornosti. Ja moram da kažem da Nike Peraj nije profesionalni oficir. U stvari, on je oficir koji nije završio Vojnu akademiju. Njegova znanja su izuzetno skromna, jer on, praktično, nema završen fakultet. On je završio Školu rezervnih oficira u Bileći gde sam ja 10 godina bio komandir i predavač.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovaj isti svedok govori o mobilizaciji koja je vršena oktobra i novembra 1998. godine i koja je do januara, februara praktično bila završena, kako on kaže. S obzirom da je Misija OEBS-a (OSCE, Organization for Security and Cooperation in

Europe) bila na terenu i pratila sve aktivnosti i da ovoga nema u njenim izveštajima, šta vi znate o tome, da li je postojala neka mobilizacija oktobra, novembra koja je završena januara, februara?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Misija OEBS-a je vrlo precizno u vojnika, u pušku, u svako sredstvo znala i po kasarnama i na odobrenim pozicijama koliko se nalazi vojnika. Prema tome, ovo je apsolutna neistina. Prva mobilizacija je bila u februaru i to samo jedinica PVO za dodatnu obuku. Znači, pre februara ne može se govoriti ni o kakvoj mobilizaciji. U februaru samo, znači, za deo rezerve i to PVO specijalnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi ste bili u kontaktu sa članovima Verifikacione misije OEBS-a (OSCE Kosovo Verification Mission) i poznat vam je način njihovog rada. Da li bi oni svakako primetili mobilizaciju o kojoj govori Peraj ili je takva mobilizacija mogla da bude nezapažena s njihove strane?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja lično sam vrlo često bio u kontaktu sa rukovodiocem regionalnog centra 1. To je centar koji je bio u Prizrenu (Prizren), general Mezonev (Joseph Omer Michel Maisonneuve), a moji oficiri, iz moje zone, to je bilo šest oficira, su imali isključivi zadatak da svakodnevno kontraktiraju, znači, sa misijom. Ako želite da vam kažem kako to izgleda na licu mesta. Znači svakog dana ispred moje kasarne koja ima dva izlaza i ulaza i na jednom i na drugom mestu nalaze se žuta vozila OEBS koja osmatraju šta se dešava u kasarni i da li neko vozilo izlazi iz kasarne. Ako izlaze dva ili tri vozila, dolazi sledeći tim koji prati ta vozila gde ona idu. A mi smo imali, po sporazumu i obavezu i to se iz svih mojih tabulatora ovde može videti, da najavimo misiji ranije, bilo da je to otpust vojnika, bilo da je to snabdevanje, znači svaku kolonu koja se kretala, znači, širom Kosova i Metohije, prethodno je bila najavljena misiji. Ako želite, ja za minut mogu iz ovoga, nekoga od ovih tabulatora da navedem konkretan primer.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li je potrebno da se navode konkretni primeri, gospodine Robinson?

SUDIJA ROBINSON: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovaj isti svedok, Peraj, tvrdi u svojoj izjavi da je na području Đakovice bilo preko 170 tenkova, a da se u Đakovici nalazilo 10 tenkova koji su pripadali vašoj brigadi.

Da li je to tačno i otkuda toliki broj tenkova na području Đakovice?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: A u kome periodu, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vreme rata, generale.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Moja brigada ukupno ima 31 borbeni tenk. To je motorizovana brigada koja ima 31 borbeni tenk. Sledeća, 125. brigada koja se nalazi u Kosovskoj Mitrovici (Mitrovice) i čiji se oklopni bataljon nalazio u Peći (Peje), ima, takođe, 31 borbeni tenk. 243. mehanizovana brigada imala je oko 60 ili 63 tenka, koliko je imala i 15. oklopna brigada iz Prištine (Prishtine). Znači, da smo sve tenkove koji su postojali u Prištinskom korpusu stavili u Đakovicu, ne bi došlo do toga broja. Ukupno tokom 1998. godine, po naređenju komande korpusa i mislim da se to i pominje u tabulatorima i u mojim kartama, bilo je naređeno da tri moja tenka budu u sastavu moga Drugog bataljona i to u rejonu sela Dužnje (Duzhnje). Ovde bi mi sada trebala karta da pokažem gde se to nalazi. To se nalazi, znači, zapadno od Đakovice i tri druga moja tenka da se nalaze u rezervi u kasarni moga Drugog bataljona u Đakovici. To je šest tenkova. Iz 125. brigade tri tenka su se nalazila u Ponoševcu i tri tenka su se nalazila u Juniku. Krajem 1998. godine moji tenkovi su povučeni, znači, u Prizren, odnosno u sastav mojih borbenih grupa, tako da početkom rata najbliži moji tenkovi koji su se nalazili prema Đakovici, bili su u rejonu, u rejonu sela Kušnin Has. To je, znači, od Đakovice jugoistočno za nekih 10 do 12 kilometara. Nijedan nije bio u rejonu Đakovice. Prema tome, da skratim, ovo šta ovaj svedok govori o tenkovima je čista izmišljotina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Inače, on tvrdi da mu je krajem aprila, dakle

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, izvolite.

TUŽILAC NAJS: Već smo dosta vremena proveli na ovoj temi, ali bilo bi od pomoći kad bismo na samom početku čuli kako to proizilazi iz unakrsnog ispitivanja. Nisam siguran da li proizilazi ili ne. Sada pokušavam da pronađem u transkriptu u kojoj meri je ono šta je rečeno o razmeštanju tenkova različito od onoga šta je rekao svedok Nike Peraj. Nisam siguran da je ovo prikladna tema za dodatno ispitivanje, a trošimo dosta vremena.

SUDIJA ROBINSON: Slažem se. Nisam siguran da to proizilazi iz unakrsnog ispitivanja. U svakom slučaju proveli ste već dosta vremena na tome, pa pređite sada na sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sledeće pitanje odnosi se na mobilizaciju. Taj isti svedok, Peraj, tvrdi da je mobilizaciju za Vojsku Jugoslavije sprovodio izvestan "M", ostatak je nečitak na kopiji koju sam ja imao ...

TUŽILAC NAJS: Da odmah čujemo na samom početku sasvim jasno, ukoliko bi optuženi bio ljubazan, na koje pitanje u unakrsnom ispitivanju se odnosi taj sledeći pasus?

SUDIJA ROBINSON: Odgovorite na pitanje, gospodine Miloševiću. Na koje pitanje, spomenuto u unakrsnom ispitivanju, se ovo odnosi?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodin Najs je pitao svedoka u vezi sa snagama kojima je raspolagala brigada na čijem je čelu bio svedok, trupe na čijem je čelu bio svedok i to je u vezi sa takvim zahtevom koji je postavio gospodin Najs. A, inače, on je izveo ovog svedoka Niku Peraja da svedoči u prilog njegovih teza i mislim da je pitanje zbog toga sasvim opravdano, a odnosi se na, odnosi se na zonu odgovornosti generala Delića, što, takođe, nema nikave sumnje ... Ja ovde ljubaznošću oficira za vezu imam i izjavu Nike Peraja u kojoj sve to piše šta sam ja postavio kao pitanje.

SUDIJA BONOMI: O kom svedoku on govori?

SUDIJA KVON: Ja se sećam da je gospodin Najš postavio nekoliko pitanja u vezi s gospodinom Perajem, ali nisam siguran da je konkretno ova tema spomenuta u unakrsnom ispitivanju.

TUŽILAC NAJS: Ni ja nisam siguran.

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću. Možete kratko da prođete kroz to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, dakle u vezi s mobilizacijom, objasnite ko je vršio mobilizaciju za vašu jedinicu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Za moju jedinicu mobilizaciju je vršio, znači, Vojni odsek Prizren i Vojni odsek Leskovac. Znači za deo rezervnog sastava sa opštine Prizren, Orahovac, Suva Reka znači vršio je Vojni odsek Prizren sa svojim odeljcima ... i Dragaš (Dragash), sa svojim odeljcima koji su se nalazili u ovim mestima, a za deo rezervista sa kojih sam se popunjavao sa teritorija opštine Leskovac, Lebane, znači, vršio je Vojni odsek Leskovac. Poznato je da su vojni odseci vezani za vojne okruge i da su oni praktično bili u sistemu vojske. Niko sa strane drugi nije mogao da vrši mobilizaciju za ... Ne samo za potrebe moje jedinice, nego i za bilo koju drugu jedinicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li ste poznavali majora Mićunovića koji je radio u vojnom odseku i da li znate zašto je uhapšen početkom maja?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, majora Mićunovića, on je iz Đakovice iz sela Korenice (Korenice), njega sam ... Lično sam ga poznavao. Nismo se mnogo često sretali. On je nekad bio komandant, ovoga, 53. graničnog bataljona. Posle toga je radio u vojnom odseku, a u ratu, u ratu je bio komandant 113. vojno-teritorijalnog odreda iz Đakovice. Jedna četa tog odreda je bila pridata mojoj brigadi. Tako da ga znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niko Peraj je tvrdio da je Mićunović radio nedozvoljene stvari. Da li je to tačno ili nije?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne znam na koju vrstu nedozvoljenih stvari je mislio, gospodine Miloševiću. Nisam upoznat da je Mićunović vršio neke nedozvoljene stvari. Ja sam upoznat sa nečim drugim, ali to je vezano, znači, za službu i za obavljanje, ovaj, njegovoga posla, ali ne znam na šta je konkretno mislio Nika Peraj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nike Peraj je rekao da je Mićunović bio uhapšen, to je 52. paragraf njegove izjave, da je ostao samo tri dana, da je čuo od njegovog brata za hapšenje koji je bio vojnik u Vojski Jugoslavije i da je Mićunović navodno pušten zahvaljujući ličnoj intervenciji Šešelja i Arkana.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je, u najmanju ruku, smešna tvrdnja. Mićunović je smenjen sa položaja komandanta vojno-teritorijalnog odreda. Mislim da je to bilo negde polovinom aprila, a smenjen je zbog neobezbeđenja jedinice, zbog toga što nije uložio dovoljno napora da se njegova jedinica utvrdi u svom rejonu odbrane. I on nije uhapšen, već je smenjen i dat je na raspolaganje, koliko se ja sećam, isturenom komandnom mestu Prištinskog korpusa u Đakovici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Meni je bilo ... Ja sam želeo samo da čujem da ni ovo nije tačno šta ovaj svedok govori, pošto je čitav niz stvari koje ste komentarisali, su se pokazale netačne. Ovaj svedok tvrdi da je OVK napustila područje Đakovice pre NATO napada i da je svoje operacije planirala iz Albanije ...

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, nisam siguran, u stvari dosta sam siguran da nisam postavio nijedno pitanje o Mićunoviću niti o tom delu iskaza svedoka Peraja, koja, uzgred budi rečeno, dolazi u obliku iz Pravila 92bis uz unakrsno ispitivanje.

SUDIJA ROBINSON: Tako je. Pređite na drugu temu.

TUŽILAC NAJS: Problem je, zapravo, u tome da ćemo na kraju suđenja ukoliko veliki deo dodatnog ispitivanja bude nešto što je trebalo da se ispita u glavnom ispitivanju, pa bi onda o tome moglo i unakrsno da se ispita, da će onda te stvari o kojima je na taj način govoreno u dodatnom ispitivanju da budu bezvredne zato jer ne mogu da se testiraju unakrsnim ispitivanjem, tako da moramo dobro da ispitamo šta se može na prikladan način izvesti u dodatnom ispitivanju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, kao što znate, dodatno ispitivanje je ograničena stvar. Ograničeno samo na ono šta proizlazi iz unakrsnog ispitivanja. Gospodin Najs može u unakrsnom ispitivanju da spomene nekog svedoka, ali to ne znači da u dodatnom ispitivanju može da se govori o celom iskazu tog svedoka. Može da se govori samo o onom delu koji je spomenut u unakrsnom ispitivanju. Prema tome, hajde da idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, vi ste u unakrsno ispitivanju pomenuli direktnu saradnju OVK i NATO. I pored vašeg ličnog iskustva, priložili ste i određene dokumente u tabulatorima, samo da vidim, od 620 do 623. Da li je tako i da li biste hteli da tome dodate nešto od drugih dokaza koji potvrđuju tu saradnju?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ovo je nešto šta me interesuje. Vi ste rekli da je tokom unakrsnog ispitivanja svedok spomenuo direktnu saradnju između OVK i NATO pakta. I vi sada želite da on iznese eventualne dodatne informacije koje ima o tome. Ali u koju svrhu? I kako to proizlazi iz unakrsnog ispitivanja? To je nešto šta je već obrađeno. Svedok je već rekao šta je njegov iskaz o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ću onda samo da suzim na pitanje koje je postavio sudija Bonomi, da li je u ovoj operaciji "Strela" pored vazduhoplovne podrške bilo i kopnenog učešća američkih jedinica? Šta možete da kažete o tome i da li ste čuli za takozvanu "Atlantsku brigadu" (Atlantic Brigade)?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, znam da se gospodin Bonomi

posebno interesovao, pored vazdušene, odnosno vazdušne kampanje i bombardovanja, da li je bilo i kopnenog učešća. Bilo je direktnog sadejstva, bilo je direktnog sadejstva jedne jače jedinice, operativna grupa "Jastreb" koja je u svom sastavu znači imala radare za otkrivanje naše artiljerije i koja je pripremala ciljeve za avijaciju i za helikoptere i koja je znači davala, znači, te ciljeve direktno, znači i OVK. O tome govori u svojoj knjizi direktno, na više stranica i gospodin Vesli Klark (Wesley Clark). A što se tiče te jedinice koju vi pominjete, "Atlantska brigada", to ima cela jedna knjiga napisana. To je bila jedinica sastavljena od Albanaca koji su rođeni u Americi (United States of America).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hoćete da kažete od Amerikanaca albanskog porekla.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Od Amerikanaca albanskog porekla koji su još u Americi formirali tu jedinicu. U aprilu mesecu su došli, to piše i u toj knjizi, u aprilu su došli, znači, na teritoriju Albanije gde su primili opremu i naoružanje i učestvovali su u ovoj poslednjoj operaciji, operacija "Strela". Posle toga su došli do Prištine i bili su demobilisani i vratili se za Ameriku. To je ta "Atlantska brigada". Ona se, znači, pominje na više mesta. Oni su imali ... Znači, bili su dobro naoružani i imali su, znači, američko ...

SUDIJA ROBINSON: Koje veličine? Koja je bila jačima te jedinice?

SVEDOK DELIĆ: Mislim da je to jačina oko 400 ljudi. Nemojte sad da ... Znači, oko 400 ljudi, kažem.

SUDIJA BONONI: Znači i jedinica "Jastreb" i "Atlantska brigada", vi za njih niste znali u vreme tih događaja.

SVEDOK DELIĆ: Što se tiče "Atlantske brigade" za nju smo znali, a što se tiče grupe "Jastreb", nismo znali da se ona tako zove, ali smo znali da postoji, znači, jedinica koja prati naše veze i koja prati dejstva naše artiljerije. Da postoji jedinica sa radarima za otkrivanje, znači, artiljerije, nismo samo znali da se zove operativna grupa "Jastreb".

SUDIJA BONOMI: A gde ste naišli na "Atlansku brigadu"?

SVEDOK DELIĆ: U "Atlanskoj brigadi" imate na više mesta, znači o njoj se piše. Postoji jedna ...

SUDIJA BONOMI: Ne, ne. Gde ste vi na njih naišli? Gde ste s njima vodili bitku?

SVEDOK DELIĆ: To je bila bitka na planini Paštrik (Pashtrik) u okviru operacije "Arou" (Arow) ili kako mi kažemo operacije "Strela", od 26. maja pa negde do 9. juna.

SUDIJA ROBINSON: Sa kime su se oni borili? Koga su oni pomagali?

SVEDOK DELIĆ: Pa oni su direktno, znači, bili sa OVK, a borili su se protiv moje jedinice. Oni su ... Znači, ta je jedinica bila samo na mome pravcu, znači na planini Paštrik.

SUDIJA BONOMI: Izvinite, sad sam zbunjen. Ja sam mislio da je to jedinica od 400 ljudi, jedinica koja može da se identifikuje. A da li vi sada kažete da su se oni pomešali sa teroristima OVK?

SVEDOK DELIĆ: Nisu se oni pomešali, oni su bili jedinica potpuno, da kažem, odvojena od OVK, ali na jednom su ramenu imali znak OVK, na drugome su imali američku zastavu. Oni su, znači, američki državljani albanskog porekla. Evo ako treba da pročitam nekoliko rečenica od jednog od članova te brigade koju je napisao, znači, u svojoj knjizi kada se vratio u Ameriku.

SUDIJA BONOMI: Ja bih želeo da znam koje je vaše lično saznanje o njima. Ja sam mislio da vi odgovarate na osnovu vaših ličnih saznanja.

SVEDOK DELIĆ: Pa moja su saznanja ... Ta se jedinica borila direktno sa mnom, direktno, znači, sa mojom jedinicom i nije, znači, Paštrik bio

rejon na kome ja nisam bio. Ja sam stalno bio u svojoj jedinici koja se borila na planini Paštrik.

SUDIJA BONOMI: Da, ja sam upravo i mislio da vi tako odgovarate na to, ali onda kada ste spomenuli neku knjigu, moram da kažem da mene zapravo ne interesuje ono šta ste vi saznali iz knjiga. Mene interesuje ono šta ste vi saznali putem vašeg ličnog iskustva i zato bih ja radije svoja pitanja ograničio na ono šta vi lično znate i, koliko sam shvatio, vi ste nam o tome i govorili.

SVEDOK DELIĆ: Nisam znao u to vreme koliko ih ima. Znači, koliko ih ima, saznao sam iz knjige.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale Deliću, da li ste vi rekli da su oni učestvovali pod američkom zastavom u operaciji "Strela" od 26. maja do 9. juna? Da li ste to maločas rekli?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Oni su učestvovali pod američkom zastavom i na uniformama su imali američke zastave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ta je operacija bila od 26. maja 1999. godine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, od 26. maja do ... Do, praktično, do kraja, do 9. juna, s tim da je intenzitet borbi posle 5. juna bio znatno manji. Najteže borbe vodile su se znači 27., 28., 29., 30., 31. maja, sve negde do 5. juna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Do koje dubine su uspeli da uđu na našu teritoriju?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: S obzirom da su, na neki način, uspeli da postignu iznenađenje, najdublje što su uspeli da uđu na našu teritoriju, na jednom pravcu, do kilometar. Možda nešto i više od kilometra. Na drugim pravcima samo oko 500 metara. Posle dva dana, mi smo izbacili, znači, kompletno sve te snage van naše teritorije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Poznato je ... Džejmi Šej (Jamie Shea) je o tome govorio, ovaj, upravo o tim borbama, da je u toku jednog dana, ovaj, uništen jedan bataljon, oko 800 vojnika i da su snage OVK uspele da dođu do, praktično, neposredne blizine Prizrena, do na levu obalu reke Drim (Drin).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Što nije bilo tačno.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ništa nije bilo tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Generale, gospodin Najs je u nekoliko navrata postavljao pitanja vezana ...

TUŽILAC NAJS: Pre nego što se udaljimo od te teme, mislim da opet i ovo dodatno ispitivanje treba vrlo pažljivo da se analizira. Optuženi je svedoku postavio pitanje o direktnoj saradnji OVK i NATO. Zato smo malo govorili da li na taj način treba da se govori o toj temi i nakon toga je on postavio pitanje u kojem je upotrebio reči "Atlantska brigada" i na to smo dobili odgovor, tako da sada izgleda da je efekat toga, možda je i svrha toga bila da se pokaže da je postojala veza između "Atlantske brigade" i NATO. O tome nije ranije govoreno i ja nisam siguran da smo do sada od ovog svedoka dobili bilo kakav dokaz o tome da je postojala takva veza. Ovde se ne radi o tehnikaliji. Ja samo želim da znam da li osim toga šta on zna šta je "Atlantska brigada" i da su borci "Atlantske brigade" bila emigranti koji su se na osnovu svoje vlastite volje odlučili da se bore za albansku stvar, da li on ima neke dokaze o tome da su oni bili vezani sa NATO paktom.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Mi ćemo morati analizirati taj iskaz onako kako stoji.

SVEDOK DELIĆ: Da li mogu da ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, mislim da moramo da idemo dalje. Želite li

nešto da razjasnite?

SVEDOK DELIĆ: Želim nešto razjasniti. Samo tri rečenice da pročitam. Mislim ima tu na 50 stranica, gospodin Klark je pisao o borbi sa mojom jedinicom, na 50 stranica. A ja želim samo da pročitam jedan deo: "U ponedjeljak ujutro počeli smo da dobijamo izveštaje da OVK jedva odoleva na Paštriku. Na video-tele konferenciji nisam mogao biti jasniji sa Majklom Šortom (Michael Short)

prevodilac: Molimo da čitate malo sporije.

SUDIJA ROBINSON: Jeste li čuli, gospodine Deliću? prevodioci vas mole da malo usporite.

SVEDOK DELIĆ: "U jedan sat ćete mi javiti šta ćete učiniti da pomognete OVK da zadrži vrh te planine. Ta planina se ne sme izgubiti. Nikako nećemo Srbe na vrhu te planine. Moraćemo da platimo američkom krvlju za vrh te planine, ako sad ne pomognemo OVK da ga zadrži. To je moj prioritet broj 1". Samo na drugom mestu malo niže, kaže: "Probudite neke ljude i pribavi nam dopuštenje da upotrebimo kasetne bombe i pomozite Majklu Šortu da dobije avione B-52, B-1 za borbu na Paštriku". I na stotinu mesta se vraća dalje gospodin, ovaj, Klark na taj deo. Ja mislim da ono šta je ...

SUDIJA ROBINSON: Na kojoj je to strani?

SVEDOK DELIĆ: To je bila 371. strana knjige "Moderno ratovanje" (Modern Warfare) Veslija Klarka.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Inače samo jednu primedbu na napomenu gospodina Najsa. On je objasnio da je svedok govorio o albanskim emigrantima. Ako bi na taj način se tretirali američki državljani, onda

bi svi bili nečiji emigranti. Ovde je svedok vrlo jasno govorio o američkim državljanima koji su se borili pod američkom zastavom i upali na teritoriju u toku ove operacije od 26. maja 1999. godine, konkretno. Mogu li da nastavim, gospodine Robinson?

SUDIJA ROBINSON: Da. Gospodine Najs. Odbrana optuženog stalno iznosi tvrdnju da je NATO pakt pomagao OVK. Da li vi to osporavate?

TUŽILAC NAJS: Ja bih želeo da znam šta je tačno rečeno u vezi sa ovakvom jednom temom, kako bih mogao da kažem da na to ne pristajem. Tako da kada po prvi put čujemo za "Atlantsku brigadu" u dodatnom ispitivanju i to ovako detaljno ili za grupu "Jastreb", ja nisam u stanju jasno da iznesem poziciju Tužilaštva, dok ne shvatim tačno šta je rečeno. Moje prvobitno shvatanje, iako sam ja to spreman da ispravim, jeste da su to ljudi koji su poreklom bili iz ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, nisam govorio o tome. Govorio sam sada o pasusu iz knjige gospodina Klarka da je rekao da će morati da plati američkom krvlju ako ne budu pomogli OVK i tako dalje, i tako dalje.

TUŽILAC NAJS: Vidite, optuženi daje rezime onoga šta je rekao svedok. Možda je u pravu. Ja sada pokušavam to da nađem.

SUDIJA BONONI: Ja mislim da je to došlo kao odgovor. Svedok je rekao da su oni nosili američke zastave na ramenu, a onda mu je optuženi rekao da su se oni borili pod američkom zastavom, za šta ja mislim da on nije rekao.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, mene brine kada dođe do takvih stvari da u zapisniku bude tačno zapisano ono šta svedok pokušava da nam kaže, a ne ono šta prepričava optuženi, tako da ja onda mogu da reagujem na to. Ja, naravno, nemam nikakvog interesa da sakrivam bilo kakvo učešće NATO ili drugih zemalja u svemu tome, međutim moram da imam prvo detaljne činjenice koje su iznete o tome. Ja ću

onda do sutra da uspem da zaključim da li mogu da kažem nešto pozitivno ili negativno o tim tvrdnjama, ali, dakle, meni se ne čini da svedok nije rekao ono šta je rekao optuženi o državljanima Sjedinjenih Američkih Sržava.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Izvolite, gospodine Miloševiću. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson, ja se nadam da gospodin Najš ne osporava da je Vesli Klark napisao to šta je svedok citirao, a da se Vesli Klark borio pod američkom zastavom. Generale ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Evo, ako mogu da pokažem samo jednu sliku pripadnika te brigade i da pročitam dve rečenice samo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Stavite je na grafoskop, molim vas.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Na engleskom je, znači, sa ispraćaja iz Amerike i dalje na terenu. Da li može ... Znači ovde na prvoj slici, na prvoj slici pokazuje se efekat, znači, jedan od pripadnika te brigade koji se zove Fljorin Ljajići (Florim Laici), pokazuje, znači pokazuje efekat dejstva posebnog oružja koje je donešeno iz Amerike. To su snajperske puške 20 milimetara. Na drugoj slici kaže: Linda Murići (Linda Murici) i Fljorim Ljajići i Fljorimova majka, znači, prilikom ispraćaja iz Amerike. Nose, znači, kape sa oznakama OVK i na trećoj slici kaže: dva pripadnika albanske brigade, dobrovoljci, znači, iz Amerike sa puškama kalibra ... Sa snajperima kalibra 50 milimetara na severu Albanije, to je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Proleće 1999. godine ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... proleće 1999. godine. A ovde šta sam hteo da pročitam, kaže: "Iz Njujorka (New York) smo otišli 17. aprila i stigli u Durres (Drač) u Albaniji gde smo dobili specijalne maskirne uniforme sa oznakama OVK i američkom zastavom na rukavu. Autobusima su nas odvezli do kampa OVK koji se nalazio daleko na

severu Albanije gde su imali intenzivnu obuku nekoliko sedmica, a instruktori su bili specijalci iz Holandije (Holland), Izraela (Israel), Britanije (Great Britain) i Norveške (Norway). 26. maja 'Atlanska brigada' je pozvana u akciju i učestvovala u ofanzivi za koju se kasnije ispostavilo da je bila prekretnica rata. Operacija pod šifrom 'Arou' ili 'Strela' bila je prva ofanziva protiv jugoslovenskih snaga izvedena u koordinaciji OVK i NATO". Ovo je .. Ovaj tekst je objavljen u "Njujork postu " (New York Post) u utorak, 24. juna 1999. godine, a nosi naslov "Borba protiv nadmoćnih lokalnih vojnika" (Struggle Against Local Soldiers Who Were Prevalent). Ovo je kopija iz knjige, jer taj deo je na engleskom. Znači knjiga nosi, isto, naziv "Atlanska brigada".

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću, sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sobzirom da za danas imamo vrlo malo vremena, pa samo nekoliko sasvim kratkih pitanja, jer ću ova druga morati da ostavim za sutra. Generale, gospodin Najs vam je u nekoliko navrata postavljao pitanja vezana za vaš diplomski rad u "Školi nacionalne odbrane". Kada ste vi bili u "Školi nacionalne odbrane"?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U "Školi nacionalne odbrane" bio sam od 2. septembra 1996. godine do 27. jula 1997. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na koji način je određeno da vi obradite temu koju ste obradili, pošto vas je pitao za neke teze iz vaše teme?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja ovde nemam svoj diplomski rad, ali temu mi je ... Tema je određena od stane, znači, uprave škole. Pukovnik, kasnije admiral Boško Antić je potpisao, znači, zaključak kojim se određuje da ja obradim tu temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste imali mentora u toku rada na toj vašoj temi i ko je to bio?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Moj mentor je bio jedan od

najboljih generala u to vreme, Vojske Jugoslavije, general-major Vukadinović Momir, koji se tada nalazio na dužnosti načelnika štaba Prištinskog korpusa. Posle toga je bio komandant Beogradskog korpusa i načelnik štaba, kasnije, Prve armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, kako je prihvaćen vaš rad u "Školi nacionalne odbrane", kako je ocenjen i ko ga je ocenio?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Sve radove u školi ocenjuje komisija sastavljena, znači, od profesora sa "Škole nacionalne odbrane". Predsednik komisije koja je ocenjivala moj rad, bio je pukovnik Petrović ...

SUDIJA ROBINSON: Koja je relevantnost ovog pitanja, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodin Najs je posebno naglašavao stav u radu generala Delića o tome da je visok prirodni priraštaj Albanaca na Kosovu i Metohiji bio politički motivisan, pa sam hteo da vidim odakle je crpeo te podatke i šta o tome može da kaže, a vezano je za to i kako se taj rad obrađuje, kako izgleda komisija, ko zadaje temu i tako dalje. Upravo zato što je ...

SUDIJA ROBINSON: U redu. U redu, nastavite.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Predsednik je bio pukovnik Petrović, a rad je ocenjen odličnom ocenom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada mi odgovorite i na ovo pitanje koje sam, na neki način, već postavio i u objašnjenju na pitanje gospodina Robinsona, s obzirom da je gospodin Najs posebno naglašavao stav u vašem radu o tome da je visok prirodni priraštaj Albanaca na Kosovu i Metohiji bio politički motivisan. Odakle ste crpeli te podatke i šta o tome možete da kažete?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa svi podaci su, da kažem, crpljeni iz relevantne naučne građe i u ... Ako ste gledali moj diplomski rad, ja

mislim da negde između 60 i 70 naučnih radova sam koristio pri izradi tog rada. Koristio sam i statistički godišnjak Srbije, a koristio sam, znači ... Mislim da je to naš poznati profesor doktor Macura koji govori, znači, o ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je naš najpoznatiji demograf, akademik Miloš Macura.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, demograf i tako da to nije moja konstatacija, znači, da je visok prirodni priraštaj, jer ako bi se ... Ako bi isti takav prirodni priraštaj bio i u Albaniji, onda bismo mogli da kažemo da ... Da se složim sa tom tvrdnjom koju je izneo gospodin Najs. Ali Albanija u kojoj takođe živi isti narod, ima nekoliko puta manji prirodni priraštaj, u nivou gotovo ostalih okolnih zemalja, a na Kosovu je prirodni priraštaj bio izuzetno veliki. U mom radu, znači, na jednoj stranici, to sam takođe uzeo iz te građe, stoji jedan ovakav podatak: da bi se dupliralo stanovništvo Kosova i Metohije bilo je potrebno 29 i po godina, znači albansko stanovništvo, a da bi se dupliralo stanovništvo srpsko, potrebno je 675 godina. Možda tu ... Nisam siguran da li 675 godina, ali preko 600 godina. To stoji u tome radu. A osnova za stručni deo rada o protivterorističkoj borbi i protivpobunjeničkim dejstvima, koristio sam američko pravilo i njihovu tu doktrinu sukoba niskog intenziteta. Znači to je američko pravilo FM 100-5 i koristio sam drugo američko pravilo. Nisam sad ... To piše u radu, u literaturi. Mislim da je FM 19-30, a govori se o građanskim neredima. Tako se zove. Znači koristio sam to i koristio sam, znači i izraelska iskustva određena, ali osnova mi je bilo ovo američko pravilo FM 100-5.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. Gospodine Miloševiću, došli smo do kraja današnjeg dana. Nastavićemo sutra u 9.00.

ADVOKAT KEJ: Časni Sude, pre nego što završimo, samo da se nešto pojasni. Pomogla mi je gospođa Diklić, a tiče se tri tabulatora

dokaznih predmeta u vezi sa gospodinom Šešeljom, tabulatori 9, 11 i 29 koji su spomenuti, ali nisu ulšli u dokazni spis. Ne znam da li Pretresno veće želi da razmotri to pitanje. Tabulatori 9 i 11 tiču se Staneta Dolanca, a tabulator 29 je ona izjava o Srebrenici, a tiče se grupe "Pauk".

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. Razmotrićemo to pitanje. Hvala vam, gospodine Kej. Prekidamo i nastavljamo sa radom sutra u 9.00. Izvolite.

SVEDOK DELIĆ: Da bih mogao da uradim ovaj zadatak koji sam dobio, treba mi nekakav materijal. Najobičniji, znači, papir A3 i A4 formata, lenjir, ako mogu i flomasteri.

SUDIJA ROBINSON: Predstavnik Sekretarijata (Registry) će da se pobrine za to.

Fond za humanitarno pravo